LRKSA OFICIALIS ORGANAS, KATALIKIŠKAI TAUTIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS
Prenumerata metams $2.00, pusmečiui $1.00
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Telefonas Wilkes-Barre 3-4711

GARSAS

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA OFFICIAL PUBLICATION
Advertising Rates on Application
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Phone: Wilkes-Barre 3-4711

Entered as Second Class Matter January 16, 1930, at Post Office at Wilkes-Barre, Pa., under Act of August 24, 1919

No. 24. KETVIRTADIENIS, BIRŽELIO-JUNE 14, 1945 VOL.-METAI XXIX

DIENOS KLAUSIMAI IR DAR ŠIS TAS

Birželio 5-tą Alijantų Militarė Taryba Paryžiuje paskelbė sprendimą, kuris panaikina visus Hitlerio ir jo nacių teritorinius užkariavimus ir nustato Vokietijos sienas pagal 1937 metų padėtį. Tuo būdu Vokietija praranda Austriją, Sudetu kraštą, Klaipėdos kraštą, kuriuos buvo užėmus dar prieš karą. Priede to, Alijantų Militarė Taryba perima visą atsakomybę už militarį, civilinį ir ekonominį Vokietijos administravimą. Reiškia, visi Vokietijos turtai ir gyventojai bus alijantų kontrolėje iki bus pravesti kitoki patvarkymai.

Bendrai, ši kartą alijantai yra daug kietesni, negu po pirmojo pasaulinio karo. Dabar vokiečiai turės suprasti, kad jie tikrai karą pralošė ir kad karo kriminalas neapsimoka. Karo kaltininkai ir papildę visokių šunybių pareigūnai bus atatinkamai nubausti. Daug šio karo kaltininkų jau žuvo, kiti pasidarė sau galą, likusieji laukia nupelnytos bausmės. Ir taip, karingi vokiečiai, sunaikinę kitu tautų gyvenimą, pražudę milijonus nekaltų žmonių, pačiai Vokietijai užtraukė baisų sunaikinimą. Po visų apkarpymų ir pertvarkymų Vokietija iš pirmaeilės valstybės, prieš kurios galybę drebėjo jos kaimynai, atsidurs antraeilių valstybių kategorijoje.

Šiomis dienomis New Yorke įvyko labai svarbūs Amerikos lietuvių organizacijų suvažiavimai.

Sekmadienį, birželio 10-tą, įvyko Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo (B. A. L. F.) direktorių suvažiavimas. Jis svarstė Lietuvos tremtinių šelpimo reikalus. Kaip jau anksčiau pažymėta, Vakarų Europoje randasi šimtai tūkstančių karo ir okupacijų nusiaubtų lietuvių. Jų padėtis yra kritiška. Taipgi apsvarstytas pasiruošimas Nacionalio Karo Fondo vajui, kuris įvyks rudenį, ir kiti šios organizacijos reikalai.

Birželio 11-tą įvyko svarbus A. L. R. Katalikų Federacijos centro valdybos susirinkimas; o birželio 12-13 dienomis įvyko Amerikos Lietuvių Tarybos ir kolonijų veikėjų susirinkimai. Apie šių susirinkimų svarstymus ir nutarimus bus plačiau kituose numeriuose.

Birželio 6-tą suėjo lygiai metai nuo alijantų įsiveržimo Normandijon, arba Hitlerio tvirtovėn. Šis įsiveržimas buvo pradžia nacių galybės griuvimo ir Europos išlaisvinimo. Po 11 mėnesių nuo to įsiveržimo nacių karinė mašina suteškėjo ir įvyko kapituliacija. Invazijos sukaktį ypatingai karštai atžymėjo prancūzai, kurie pirmiausia buvo išlaisvinti, po to sekė belgų, holandų ir kitų eilė. Kokia būtų šiandien laiminga Lietuva ir kitos šalys, kuros dar kenčia po raudonuju jungo, jeigu ir jas būtų išlaisvinę amerikiečių ir anglų jėgos. Šiandien Lietuvoj vietoj okupacinės kūjo ir priekalo vėliavos plevėsuotų laisvos nepriklausomos respublikos trispalvės vėliavos. Šimtai tūkstančių karo audrų ir okupantų išblokštų tremtinių su džiaugsmu galėtų grįžti į savo tėvynę ir su nauju pasiryžimu ir entuziazmu imtis atstatymo darbo. Deje, šimtai tūkstančių mūsų tautiečių bevelija skursti svetimose šalyse, negu grįžti ir patekti į raudonųjų okupantų rankas.

Remti savo šalies pastangas yra pats svarbiausias reikalas. Susivienymo vadovystė tą turi omenyje ir sulig išgalių pirks bonus ir toliau.

LRKSA VĖL NUPIRKO UŽ $50,000 U. S. KARO BONŲ

Wilkes-Barre, Pa.—Pereitą savaitę LRKSA valdyba vėl nupirko U. S. iždo bonų už 50,000 dolerių.

Gegužės mėnesį irgi nupirko už 50,000 dolerių.

Dabar Susivienymas iš viso turi nupirkęs už $650,000 vyriausybės iždo bonų.

Susivienymas U. S. karo bonu pirkime užima labai aukštą vietą fraternalių organizacijų tarpe. Tai geras reiškinys, kuris daro garbę Susivienymo vadovystei ir visiems nariams.

SOVIETŲ RUSIJA GAVO 8 DESTROJERIUS

Londonas.—Birželio 5-tą premjeras Churchill paskelbė, kad Anglija patenkino Sovietų Rusijos reikalavimą kas link dalies Italijos laivyno. Tarp kitų laivų Sov. Rusija gavo 8 destrojerius, kurie pirmiau priklausė amerikiečiams.

KARBAUSKAS ŽUVO AUTOMOBILIAUS NELAIMĖJE

Philadelphia, Pa.—Sekmadienį, birželio 3-čią, netoli Philadelphijos, automobiliaus nelaimėje žuvo LRKSA 10 kuopos narys Grigorius Karbauskas-Karbett, 53 metų, o du jo sūnūs, tarnaujantys U. S. kariuomenėje, sunkiai sužeisti.

Karbauskų mašina atsitrenkė į geležinkelio tilto piliorių.

Sužeistą kareivį Juozą Karbauską, 28 metų, nugabeno į Army's Valley Forge ligoninę, netoli Phoenixville; o kar. Ernestą Karbauską, 25 metų, į U. S. Naval ligoninę, Philadelphijoje.

A. a. Grigorius Karbauskas buvo gimęs Wilkes-Barre, Pa., ilgą laiką gyveno Heights sekcijoje. Vėliau persikėlė į Philadelphia ir turėjo savo namą prie 3017 Lyons Ave.

Liūdesy paliko minėtus du sūnus, žmoną Margarietą, dukterį vienuolę Inkarnatą; dukterį Mrs. Peter Kren; motiną Pauliną Karbauskienę, Philadelphijoje; seserį Mrs. Joaną Podgorskienę, Wilkes-Barre.

Į LRKSA įsirašė gruodžio 21, 1919 m.

Union City, N. J.—Birželio 7-tą atrado nužudytą Mrs. Mildred S. Viaud, 17 metų.

LRKSA NARYS JULIUS JURGELIONIS ŽUVO PACIFIKE

Worcester, Mass.—LRKSA 41 kuopos sekretoriaus V. Blavecko pranešimu, Pietiniam Pacifike žuvo kuopos narys kareivis Julius Jurgelionis, 28 metu amžiaus.

J. Jurgelionis įstojo į LRKSA gruodžio 16, 1938 m.

J. Jurgelionis yra iš eilės 17-tas LRKSA narys garbingai žuvęs už Amerikos ir kitų tautų laisvę.

Velionio šeimai, giminėms ir draugams pareiškiame giliausią užuojautą!

RAGINA ARMIJOS PERSONALĄ PIRKTI BONUS

Washingtonas. — Karo Sekretorius, Henry L. Stimson, ragina kariškąjį personalą neatsilikti arba net pralenkti civilę kvotą bonų supirkime, šios, septintosios karo paskolos metu. Sekretorius Stimson ragino susistematizuoti taupymą tokiu pagrindu, kad Armija stotų pavyzdžiu viešosioms agentūroms bei privačioms organizacijoms.

New Orleans.—Pereitą savaitę streikavo 5000 darbininkų dirbančių trijose Higgins karo reikmenų dirbtuvėse. Ginčas ėjo dėl kontrakto.

BOLŠEVIKAI VALDYS PUSĘ VOKIETIJOS

Londonas.—Gegužės 6-tą paskelbta, kad Sovietų Rusija kontroliuos pusę Vokietijos. Amerikiečiai ir anglai turės ištraukti savo kareivius iš kai kurių zonų, kurias jie buvo okupavę.

Maskvos laikraščiai jau paskelbė žemėlapius, kurie parodo, kurios vietos bus po bolševikų kontrole. Sovietų radio irgi paskelbė, kurias dalis laikys bolševikai. Remiantis tais pranešimais, amerikiečiai turės užleisti Thuringiją, kurią pirmoji ir trečioji armijos buvo okupavę.

Berlinas išdalytas į keturias okupacines zonas, kurias valdys amerikiečiai, anglai, prancūzai ir bolševikai.

ŠVEDIJA GAMINO GINKLUS DANAMS

San Francisco, Cal.—Gegužės 6-tą Danijos delegatas Jungtinių Tautų konferencijai Erik Husfeld paskelbė, kad Švedija gamino ginklus ir jais aprūpindavo Danijos patriotus kovojusius su okupantais naciais. Švedija tą darė su alijantų žinia ir pritarimu. Ginklus perduodavo švedų laivai danams žvejams Švedijos vandenyse. Tas parodo, kad Švedija, užėmusi griežtą neutralę poziciją, slaptomis rėmė alijantus.

DĖL TRIJŲ DIDŽIŲJŲ KONFERENCIJOS SUSITARTA

Londonas.—Birželio 6-tą paskelbta, kad dėl trijų didžiųjų—prezidento Truman, Churchill ir Stalino konferencijos susitarta. Kada ir kur ta konferencija įvyks—dar nepaskelbta.

NAUJI U. S. LAIVYNO LĖKTUVAI PRIEŠ JAPONUS

Bethpage, N. Y.—Birželio 7-tą U. S. laivyno vadai paskelbė, kad prieš japonus bus pavartoti nauji laivyno lėktuvai, kurie yra greitesni ir daug galingesni, negu ankčiau vartoti.

DAUG LIETUVOS ŽMONIŲ, JŲ SKAIČIUJE ŽYMIŲ VEIKĖJŲ, RANDASI VOKIETIJOJ

Pulk. Škirpa, Gen. Raštikis, Nagevičius, Sidzikauskas, Kun. Prof. Yla Yra Gyvi.—Naciai Lietuvius Laikė Koncentracijos Stovyklose.—Sakoma, Kad Vokietijoj Randasi Apie 300,000 Lietuvių

(Laiškas iš Europos)

Iš Vakarų Europos gauta žinia, kad Europoje yra gyvi šie Lietuvos asmenys: Sidzikauskas, buvęs ministeris, ir jo šeima, prof. Steponas Kairys, M. Avietenaitė, dr. Padolskis, Vilniaus universiteto profesorius, adv. Balčiūnas, adv. Tumėnas, gen. Raštikis, gen. Pundzevičius, gen. Nagevičius, prof. Z. Ivinskis, vysk. Padolskis, vysk. Brizgys, kun. M. Krupavičius, prof. Starkus, garsus gydytojas, Leonas Prapuolenis, prof. Damušis, adv. Juozas Katilius, inž. Brunius, pulk. prof. Vebra.

Visi šie asmenys išsigelbėjo ir yra gyvi. Visą laiką nacių Vokietijoje jie palaikė kaip pajėgė "požeminius" ryšius tarp savęs.

Kiti žmonės, kuriuos vokiečiai suėmė ir laikė kalėjimuose arba koncentracijos stovyklose yra šie: prof. Aleksa, Mackevičius, Šleževičiaus žentas, kuris buvo laikinos valdžios narys, Rapolas Mackonis (Mackevičius), laikraštininkas iš Vilniaus krašto, dr. Germantas, majoras Puodžius, pulk. Narakas ir pulk. Mačiokas.

Buvo ir Daugiau

Koncentracijos stovykloje buvo ir daugiau žmonių, bet jų likimas nežinomas. Jų tarpe yra mokyklų direktoriai dr. Kučinskas ir Kazys Bauba (manoma miręs) iš Kauno, ir Januševičius ir Jasaitis iš Marijampolės.

Prof. Kun. Yla Gyvas

Koncentracijos stovyklose, bet gyvi ir dabar yra Jungt. Valstybių kariuomenės protekcijoj, yra kun. Lipnickas (pirmiau buvo žinių apie jį, kad miręs nacių koncentracijos stovykloje) ir prof. kun. St. Yla, žymus rašytojas ir visuomenės veikėjas.

Paskutinės žinios (laiškas rašytas iš Europos balandžio 30 dieną) apie pulk. Kazį Škirpą sakė, kad jis buvo Godesberge. Manoma, kad jis gyvas ir sveikas. Pulk. Kazys Škirpa yra buvęs Lietuvos atstovu-ministeriu Berlyne, kai bolševikai okupavo Lietuvą 1940 m., birželio 15 dieną.

Pulkininkai: Andriukaitis, Urbonas ir Grudzinskas taip pat buvo koncentracijos stovyklose, bet išliko gyvi.

Nežinia Apie Karvelį

Austrijoje, Vienoje, labiausiai pasižymėjęs lietuvis buvo dr. Karvelis, kurio dabartinis likimas nežinomas. Daugelis jų žuvo ten vykusių bombardavimų metu.

Paaiškėjo, kad didokas lietuvių skaičius yra išmėtytas Wuerzburgo, Regensburgo, Mecklenburgo ir Badeno apylinkėse.

Apskaičiuojama, kad Vokietijoje išvežtų prievartos darbams ir atbėgusių lietuvių skaičius siekia 300,000.

Kai kuriose vietose, kaip Vilkaviškyje ir Šakiuose, dalinai ir Marijampolėje, visi gyventojai evakuoti į Vokietiją.

Arkliais Važiavo Iki Vienos

Kai kurie jų vyko dviračiais arba arkliais velkamais vežimais net iki Vienos. Wuerzburgo ir kitų toli esančių vietų.

Apskaičiuojama, kad šimtai, jei ne tūkstančiai, mirė koncentracijos stovyklose.

Profesorius dr. Starkus, kun. Starkaus, gyvenančio Amerikoje, brolis, daugelį išgelbėjęs medicinos pagalba.

Visose Stovyklose Buvo Lietuvių

Lietuviai buvo laikomi Dachan, Auschwitz, Buchenwald, Ohrdurf, Stutthof, Oranienburg ir kitose koncentracijos stovyklose.

Tarp išlikusių gyvų, kurie sugebėjo pabėgti iš geštapo nagų, yra pulk. Šova ir pulk. Ambraziejus.

D.

ANGLAI NEIŠDUODA ATBĖGĖLIŲ

London (LAIC).—Šiomis dienomis iš rusų okupuotos Vokietijos į anglų okupacijos zoną atbėgo trys latviai. Sovietų karo vadovybė reikalavo juos išduoti, betgi anglai atsisakė patenkinti šį nepaprastą reikalavimą.

Philadelphia, Pa.—Birželio 6-tą Philadelphijos Švietimo taryba užgyrė eksperimentinę mokyklą tėvams, kurios tikslas padėti kovoti su jaunamečių nusikaltimais.

SURADO HITLERIO PALAIKUS?

Londonas.—Birželio 6-tą papaskelbta, kad bolševikai Berline, kanclerinių rūmų požemyje suradę Hitlerio palaikus. Bolševikų gydytojai, ištyrinėję palaikus, mano, kad tai yra žuvusio Hitlerio. Jis, esą, tikrai miręs nuo nuodų, kaip ir Goebbelsas, jo žmona ir vaikai. Bolševikai tuos palaikus laiko slaptoje, kad fanatiški Hitlerio sekėjai jų nepagrobtų. Deje, ir anksčiau buvo žinių apie Hitlerio tragingą mirtį, vienok daugelis vis dar mano, kad Hitleris yra gyvas ir slapstosi kur nors toli nuo Vokietijos. Jis galėjo submarinu patekti net į Japoniją.

MASKVA NUSILEIDO VETO KLAUSIMU

San Francisco.—Birželio 7-tą U. S. sekretorius ir amerikiečių delegacijos pirmininkas Stettinius paskelbė, kad Maskva galų gale nusileido veto klausimu. Tas pašalino didelę kliūtį Pasaulio Čarterio šukūrimui.

Manoma, kad Staliną paveikė slaptinga prezidento Trumano nota, kurią nuvežė Maskvon Harry Hopkins.

Dar birželio 6-tą Sovietų delegacija net nenorėjo diskusuoti veto klausimo, bet sekančią dieną iš Maskvos papūtė naujas vėjas. U. S. delegacija buvo nusistačiusi veto klausimu kompromisų nedaryti. Tokį nusistatymą rėmė žymi Jungtinių Tautų konferencijos delegatų daugumą.

AMERIKIEČIAI ĮVEIKĖ JAPONUS OKINAWOJE

KINIEČIAI ATAKUOJA LIUCHOW IR ARTĖJA PRIE KANTONO IR HONG-KONG

JAPONAI PRIPAŽĮSTA, KAD JŲ SAUŽUDŽIAI LAKŪNAI NUSTOJA REIKŠMĖS.—FILIPINUOSE JAPONŲ LIKUČIAI TIRPSTA

Kiniečiai atakuoja svarbų strateginiu atžvilgiu Liuchowo miestą, Pietinėje Kinijoje, kur kitados buvo įrengta didelė amerikiečių bomberių bazė. Japonai Liuchową užėmė septyni mėnesiai atgal. Kiniečiai taipgi veržiasi prie didžiųjų Kantono ir Hong Kong centrų.

Birželio 7-tą 450 amerikiečių skraidančių tvirtovių išbombordavo Japonijos didmiestį Osaka. Šis miestas turi virš 3 milijonų gyventojų ir po Tokyo yra didžiausias Japonijos miestas. Osaka yra artilerijos ir smulkesnių ginklų gamybos centras. Pirmesnėse dviejose atakose U. S. bomberiai išsvilino 11.5 kvadratinių mylių industrinį rajoną, dabar palietė naują rajoną į pietus nuo Yodo upės, kur sukoncentruoti ginklų gamybos fabrikai. Nuostoliai dideli.

Birželio 7-tą Okinawa salos sostinėje Naha amerikiečiai užėmė geriausią lėktuvų bazę, taipgi Chinen ir Oroku pussalius, kurie labai patogūs jūrų laivams prieiti.

Patys japonai skelbia, kad amerikiečių laivai ir lėktuvai gerokai pakirto japonų saužudžių lakūnų veiklą. Amerikiečių ginklai išlikviduoja tuos lakūnus ir jų lėktuvus su bombomis pirma, negu jie pasiekia tikslą. Daug geriau šiems japonų saužudžiams sekėsi karo pradžioje. Tada jie sunaikino nemažai amerikiečių ir anglų laivų.

Filipinų salose japonų likvidavimas eina sekmingai. Manilos rajone, Marikina kalnuose, 38 divizijos daliniai dar nukovė 3,000 japonų. Daug karo reikmenų teko amerikiečiams. Cebų provincijos gubernatorius Leandro Tojong paskelbė, kad japonai išžudė 25,000 gyventojų. Cebu miestas turėjo 120,000 gyventojų, kurie kovų metu buvo išbėgioję, dabar grįžta ir prasideda atsistatymo darbas.

Okinawa saloje didelės kovos beveik užbaigtos. Lieka tik išlikviduoti japonų likučius susimetusius į sunkiau prieinamas vietas. Okupotoje Okinawoje amerikiečiai paskubomis įrengia lėktuvų bazes iš kurių daužys Japonijos centrus ir komunikacijos linijas.

BRAZILIJA PASKELBĖ KARĄ JAPONIJAI

Rio De Janeiro.—Birželio 6-tą Brazilija paskelbė karą Japonijai ir užsienio reikalų ministeris Macedo Soares pareiškė, kad militarės šalies jėgos pavedamos Jungtinių Tautų dispozicijai.

Brazilija diplomatinius santykius su Vokietija nutraukė sausio 28, 1942, o rugpiūčio 22, 1942, paskelbė karą Vokietijai ir Italijai. Brazilijos kareiviai dalyvavo alijantų kampanijoje Italijoje. Dabar tie daliniai grįžta Brazilijon.

Antplūdis Prie Šveicarų Sienos

Bernas (LAIC).—Iš latvių emigrantų sluogsnių pranešama, kad prie Šveicarijos sienos prašosi įleidžiami keli tūkstančiai latvių atbėgėlių. Šveicarų vyriausybė dalį įsileido. Pasieny susitelkė nemažas būrys ir lietuvių.

KUR GI TAS ŠUO PAKASTAS?

Londonas.—Birželio 7-tą premjeras Churchill atstovų bute, atsakydamas į darbiečių paklausimus, pareiškė, kad Yaltos konferencijoje jokių slaptų sutarčių (paktų) nepadaryta. Vienok ta pačia proga premjeras pasakė, kad toje konferencijoje svarstyta ir toki dalykai apie kuriuos nieko oficialiai nebuvo pranešta.

Kaip žinoma, Yaltos konferencijoje dalyvavo prezid. Rooseveltas, Churchill ir Stalinas.

Anglų, kaip ir kitų šalių spaudoje, keliami klausimai, kodėl nėra sutarimo Lenkijos klausimu, taipgi nesutariama San Francisco konferencijoje, nors tvirtinama, kad Yaltos konferencijoje tais klausimais buvo susitarta. Maskva gi nuolat skelbia, kad ji Lenkijos ir kitais klausimais prisilaiko Yaltos konferencijos nutarimų.

Washingtonas. — Birželio 7-tą paskelbta, kad karo metu vokiečiai prarado 700 submarinų. Pralošę karą naciai patys sunaikino nemažai savo submarinų. Kitus atiduvė alijantams.

RUSAI NENORI GRĮŽTI RUSIJON

London (LAIC).—Savo laiku sąjungininkai išlaisvino iš vokiečių nagų daugelį tūkstančių buvusių sovietinių karių. Belaisviai buvo atkelti į Angliją. Nesenai, pagal susitarimą su Sovietų vyriausybe, tie belaisviai buvo išgabenti į Murmanską. Pakrovimo uostuose Anglijoje vyko tragiškos scenos. Rusai verkė ir maldavo nevežti jų į Rusiją, nes ten jų laukia mirtis už "pasidavimą".

Vėliau paaiškėjo, kad Murmanske visi grąžintieji belaisviai buvo pasiųsti į koncentracijos stovyklas. Ten prasidėjo sijojimas ir "valymas", kurio pasekmėje daugelis buvo "likviduota".

Nesenai Anglijon atgabenta nauja rusų belaisvių partija.

Paryžius.—Birželio 7-tą Prancūzijos vyriausybė atsikreipė į U. S., Angliją, Sov. Rusiją ir Kiniją, raginant sušaukt konferenciją išsprendimui Syrijos klausimo.

LIETUVIŲ R. K. SUSIV. AM. OFICIALIS ORGANAS
GARSAS
Eina Ketvirtadieniais Redaguoja M. ZUJUS

PRENUMERATOS KAINA:
Amer. Am. Valst. metams $2.00, pusei metų $1.00; užsieniuose metams $3.00.
Skelbimų kainos sulig pareikalavimo.

LITHUANIAN R. CATH. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS"
Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
United States of America $2.00, Foreign countries $3.00. Single copy 5c.
Advertising rates on application.

"GARSAS"
73 East South Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
PHONE: Wilkes-Barre 3-4711

PRAKEIKTAS IŠGAMOS VARDAS

Visose tautose yra išgamų. Panašiai, kaip nei viena tauta nėra liuosa nuo kriminalistų, taip nei viena nėra liuosa nuo išgamų, kurie ypatingai sunkiais momentais parduoda savo šalies, savo žmonių gerovę, jų laisvę ir nepriklausomybę.

Kada Hitleris ir jo naciai sumindė kryžių ir pakeitė jį svastika; krikščionystę pakeitė stabmeldyste; artimo meilę pakeitė didžiausia nepakanta kitų pažiūrų žmonėms, kitoms rasėms ir tautoms, sekėjų susirado netik vokiečiuose, bet ir kitose tautose. Kada galinga nacių karo mašina triuškino kaimynines šalis, dažniausia jas puldama iš pasalų ir nepasirengusias smūgiams, kiekvienoje okupuotoje šalyje susirado simpatizatorių, talkininkų, kurie padėjo okupantams valdyti pavergtus savo tautiečius, naikinti patriotus iš požemių vedusius kovą su okupantais. Tokių talkininkų naciai surado prancūzų, belgų, norvegų, holandų, danų, taipgi anglų tarpe, kaip "Lordas Haw Haw," ir kitose tautose. Tie išgamos paprastai normaliais laikais neturi galimybės prisimušti prie valstybės vairo, tai jie stengiasi prisimušti nors prie sužaloto lovio po okupantų protekcija. Išgamų veikla padaro begalo daug žalos valstybei, nes ją susilpnina iš vidaus; padaro daug žaizdų savo tautai, ypatingai kada ją parbloškia priešas.

Lietuvių tauta irgi nemažai yra nukentusi nuo savų išgamų. Išgamos subruko ją į lenkų globą; išgamos prisidėjo prie tautinės sąmonės ir savigarbos laidojimo, patys griebdamiesi svetimų žibučių—už ordinus, paaukštinimus, titulus išsižadant savo tautos teisių, paniekinant jos kalbą, būdą ir papročius.

Išgama lietuvis padėjo slopinti lietuvių tautinį išbudimą, skųsdamas rusų valdžiai, šnipams ar žandarams aušrininkus, knygnešius ir kitus veikėjus. Toki išdavikiški "donosai" nevienam patriotui atėmė laisvę, supūdė kalėjime ar ištrėmime. Išgama tą darė norėdamas pasigerinti okupantui, įsigyti šiltesnę vietelę, gauti paaukštinimą, arba pasitarnaudamas už Judos grašį.

Kuriant laisvą nepriklausomą Lietuvos valstybę kai kurie elementai, daugiausia sulenkėję dvarponiai ir miesčioniškos šlėktelės knisosi po pagrindais ir dėjo pastangas nutempti Lietuvą Lenkijos globon. Tik laiku susekti sąmokslai ir išlikviduotos jų organizacijos pakirto nedorus planus ir pastangas. Vis dėlto išgama Pilsudskšis veidmainingais būdais atplėšė trečdalį Lietuvos teritorijos su istorine sostine Vilniumi.

Kiti elementai dirbo raudonosios Rusijos naudai. Jie varė agitaciją sudemoralizuoti žmones iš vidaus; nevienas nuėjo ir į raudonarmiečių eiles, kurie ginklo pagalba norėjo pavergti kraštą Sovietų Rusijai. Tų išgamų priešaky stovėjo Kapsukas ir kiti išverstskūriai.

Bolševikiški komisarai, išplėšę laisvę Rusijos žmonėms, deda pastangas tą vergiją užkarti ir kitoms tautoms. Sovietų Rusijos pilietis yra didžiausias vergas visame pasaulyje. Jis neturi religinės, politinės, socialinės ir jokios kitokios laisvės. Sovietų pilietis neturi teisės pasirinkti sau partiją, kuri jam patinka, pasirinkti sau organizaciją, laikraštį ar knygą, kokia jam, o ne jo komisarams patinka. Ekonominiu atžvilgiu jis irgi yra tik vergas ir baudžiauninkas. Darbininkui nevalia streikuoti, o jei pamėgintų, tai—kulka į kaktą. Žemdirbiai sugrūsti į kolchozus, kurių gyvenimo sąlygos negeresnės už kumečių gyvenimą. Apšauktų despotais carų ir jų valdininkų vietas užėmė kiti—raudoni carai, kurie daug aršiau suvaržė žmonių teises, daug aršiau pavergė pilietį. Komisarai, suprantama, sėdi caristų vietose, naudojasi dar didesniais patogumais ir vartoja daug despotiškesnes priemones išsilaikyti savo sostuose, o visi kiti piliečiai tik vergai ir skurdžiai.

Tadgi nuostabu, kad tokis režimas suranda sekėjų ir lietuvių tarpe. Išgamos Pileckiai, Giros, Gedvilos ir kiti kvislingai vėl laižo maskoliškus čebatus, šį kartą raudonai nudažytus, ir padeda Maskvai kalti vergovės retežius savo tautai.

Amerikoje lietuvių tarpe tokių išgamų irgi atsiranda. Už bliūdelį raudonų "pupų" jie pasirengę parduoti maskolių vergijai savo tėvus, brolius, visą tautą. Deje, nors jie karštai gina maskolių raudonąją ir imperialistišką politiką, bet jie patys ten nevyksta. Jie žino, kokio likimo susilaukė kiti karšti raudonukai nuvykę Sovietijon. Jie pripratę naudotis "kapitalistinės" Amerikos laisvėmis, nesugebėjo prisitaikyti prie bolševikiškų "laisvių" ir buvo izoliuoti kalėjimuose arba koncentracijų lageriuose.

Išgamos, Maskvos vergučiai, netveria piktumu, kad daug įžymių Lietuvos vadų po karo audrų ir šlykščių okupacijų išliko gyvi ir dabar randasi alijantų rankose. Išgamos stengiasi juos apšaukti naciais ir fašistais, dėlto, kad jie nebėgo su raudonąja armija, kai naciai ją puolė, o atsidūrė vakaruose. Apsiputoję bolševikėliai šaukia, kad juos turi išduoti į Sovietų rankas ir jie turi būt nubausti. Taip šaukia lietuviški išgamos, kurie už bliūdelį raudonų "pupų" pasirengę parduoti raudoniems maskoliams savo tėvynę, savo tautą.

Samoningų lietuvių prievolė padėti tiems karo audros ir baisių okupacijų iškankintiems tautiečiams apsigint nuo bado ir skurdo. Mūsų prievolė veikti, kad senoji tėvynė Lietuva greičiau nusikratytų raudonojo okupanto, kad jos išblaškyti sūnūs ir dukterys greičiau galėtų sugrįžti nė į pavergtą, bet laisvą ir nepriklausomą šalį.

Išgamų niekas negerbia. Net tie, kuriems jie tarnauja ir kaip tie šunyčiai laižo batus, su panieka į juos žiūri ir laiko tik savo pastumdėliais. O savų žmonių tarpe jų vardas yra prakeiktas.

Apžvalga

BOLŠEVIKAI NEPATENKINTI ALIJANTŲ POLITIKA

"Darbininkas" rašo apie bolševikų nepasitenkinimą amerikiečių ir anglų politika, kuri žaloja sovietų planus. Štai nepasitenkinimo priežastys:

"Visų pirma, J. Valstybių delegacija sudarė vieningą dviejų Amerikų bloką pirmiau Meksikoj, paskui San Francisco konferencijoj. Tai jau esąs pirmas nukrypimas nuo Jaltos nutarimų. Ta spraga ypač padidėjo pergalėjus Vokietiją ir pasimirus Prez. Rooseveltui, kurs taip mokėjo palaikyti trijų alijantų vienybę. Toliau, stipri Amerikos 'kumščia' parodyta Sovietų Sąjungai, kuomet, nežiūrint Maskvos protestų, įsileista į San Francisco konferenciją fašistinę Argentiną ir nepriimta Maskvos siūlomos 'provizorinės' lenkų vyriausybės. Prie to dar prisideda tamprus anglų-amerikiečių susitarimas 'sabotažuoti' visur vykdomą sovietų tvarką. Komunistai su pasipiktinimu pastebi, kad šiuo atveju anglai ir amerikiečiai varo reakcinę bei atžagareiviską politiką.

"Komunistų spauda ypatingai tuomi piktinasi, kad 'maršalo' Tito Italijon įsibrovimą britų generolas Alexander palygina prie Hitlerio ir Mussolinio žygių. Girdi, 'maršalas' Tito išlaisvino Jugoslaviją nuo nacių, ir štai kokį užmokesnį atsiima. Iš viso, anglų-amerikiečių politika siekianti įvesti 'išlaisvintuose' kraštuose kažkokį naujovišką fašizmą.

"Iš šalies žiūrint, atrodo, kad anglo-amerikiečiai negali susikalbėti su savo buvusiais talkininkais bolševikais. Ir štai dėl kokios priežasties: komunistai visus nekomunistus vadina fašistais; gi demokratai visus komunistus vadina nedemokratais. Spraga čia tokia plati, kad kol kas nesiduoda užpildoma. Gi ji tik tuomet užsipildys, kai komunistai sugrįš į sveiką protą. Ar tai iš viso įmanoma, nesiimu spręsti."

LITUVOS TREMTINIŲ PADĖTIS BAISI

"Naujienos" sako gavusios apščiai žinių apie Lietuvos tremtinius Vakarų Europoje. Jų pergyvenimai yra labai skaudūs ir dabartinė jų padėtis yra sunki.

"Tačiau jau šiandien yra viešai žinomas dalykas, rašo "N.", kad vien tik santarvininkų kontroliuojamoje Vokietijos dalyje (į rytus nuo upės Elbės) randasi apie 300,000—iki 350,000—žmonių iš Lietuvos. Jų tarpe yra visa eilė žymių asmenų, kurių vardus žino ne tiktai Lietuva, bet ir užsienis. Yra šimtai, jei ne tūkstančiai, Lietuvos profesionalų ir inteligentų.

"Kiekvienam turi būt džiaugsmas, kad jie dar išliko gyvi ir yra atsidūrę palyginamo saugumo srityje, kur juos galės pasiekti pagalbos ranka. Bet daugelio jų padėtis yra be galo sunki. Kaip galint greičiau, juos reikia sušelpti.

"Laimė, kad Amerikos lietuviai turi įsteigę *Bendrąjį šalpos fondą*. Teks dar nugalėti įvairūs susisiekimo keblumai. Tačiau reikia neabejoti, kad keliai bus surasti jiems pagalbą pasiųsti.

"Kiti buvo ne tiktai išgabenti į Vokietiją, bet uždaryti koncentracijos stovyklose, kur jie buvo kankinami ir marinami badu. Sąjungininkų armijos užtiko lietuvių visose pagarsėjusiose nacių stovyklose: Dachau, Aschwitz (Oscwiecim), Buchenwald, Ohrdorf, Stutthof, Oranienburg ir k.

"Petras Klimas, buv. Lietuvos ministeris Prancūzijoje, pateko į stovyklą dėl to, kad jisai aštriai kritikavo Hitlerio režimą ir Mussolinį. O Sidzikauską (buv. vienu laiku Lietuvos pasiuntinį Berlyne) naciai, matyt, laikė dideliu savo priešu, nes jam teko praleisti net apie 16 mėnesių Oswiecim'o pragare.

"Tačiau, jeigu tie nepermaldaujami hitlerizmo priešai pakliūtų į 'laisvę mylinčios' sovietų valdžios nagus, tai jų likimas būtų nė kiek ne geresnis, kaip kad buvo prie Hitlerio. Stalino NKVD agentai yra tokie pat žiaurūs žmonių kankintojai, kaip nacių 'geštapininkai'.

"Štai kur pasibaisėtina 'išlaisvintųjų' centralinės ir rytinės Europos tautų—ir lietuvių tautos—tragedija. Kokia ateitis laukia tų šimtų tūkstančių lietuvių, kurie yra išblaškyti Europoje?"

EUROPOS PADANGĖ DAR JUODA IR TAMSI

"Vienybė", rašo:

"Vokietija nugalėta. Rodos, Europos padangė turėtų blaivytis.

"Bet kur tau!

"Ten, tuose kraštuose, kur dar tik vakar siautė Hitlerio legijonai, šiandien—Stalino armijos.

"Ir kur tik Hitlerio pulkus pakeitė Stalino divizijos—visur tvylo juoda, tamsi, švininė naktis.

"Jokios žinios, jokio balso iš tėviškės padangės.

* * *

"Pakartotinai esame klausę:

"Kas bus su Europa tada, kai Hitlerį pakeis Stalinas?

"Šiandien pasaulis stovi prieš įvykusį faktą.

"Šiandien jau aišku, kad jeigu Stalinas bandys primesti savo diktatūrą nacių iškankintoms Europos tautoms, pasaulis stovi trečiojo karo išvakarėse.

"Kuo bolševikai, pavergę rytų Europos tautas, yra geresni, negu naciai, kuriuos mes kariavome ir nugalėjome?"

"VYTIS" MINI 30 METŲ SUKAKTĮ

Birželio mėnesį išleistas "Vyties" numeris yra skirtas 30 metų sukakčiai paminėti. Numeris turiningas raštais, atvaizdais ir patrauklus techniškų atžvilgiu. Įžymus veikėjas Jonas Kmitas "Vyties" sukakties proga rašo:

"Šįmet 'Vyčiui' sukanka 30 jo gyvavimo metų. Tai ne koks cilinis—aukso ar sidabro—jubiliejus, bet vis dėlto labai rimtas laikotarpis, vertas paminėti, jei atsižvelgsime į skurdžią mūsų spaudos padėtį Amerikoj. Išsilaikyti per 30 metų mūsų vargingose sąlygose, tai didvyriškas laimėjimas, kuriam atsiekti reikia milžiniškų pastangų. Ir iš tiesų, 'Vyties' literatinė darbuotė nebuvo rožėmis nuklota. O jeigu jau būtinai norite rožių, tai jos buvo labai dygliuotos. Žodžiu, yra buvę linksmų ir nelinksmų valandų. Pakaitomis džiūgauta ir liūdėta. Bet 'Vytis', kaip ir pritinka Lietuvos Žirgvaikiui, viską ryžtingai ant savo pečių išnešė. Jis, kaip tas Duonelaičio ąžuolas, 'su žaibais ir vėtroms daug jau buvo kariavęs.' Ir taip bekariaudamas, susilaukė vyriško amžiaus—30-ties metų.

"Audringais laikais vyksta 30-ties metų 'Vyties' jubiliejus. Tačiau audra niekad neesti amžina. Vis kada nors ji išsidaužys, išsieikvos. Sekanti ją giedra bus tuo malonesnė, juo esamoji audra žiauresnė. Tad šviesios, laisvos ateities ir ilgo, ilgo gyvenimo tesusilaukia mūsų 'Vytis'!"

PENKI DĖDĖS SAMO PAGEIDAVIMAI

Washingtonas. — Valdžia šią karo meto savaitę pageidauja iš savo piliečių šių dalykų:

Išleisk savo šunį žvalgo pareigoms Pacifiko mūšio laukuose. Dabartiniu metu, armijai skubiai reikalinga 500 didelių šunų, o iki rugpiūčio reikalinga 1,500 šunų. Rašyk: Quartermaster General, Washington, D. C.

Pasiruošk užkonservuoti atlikusias ankstyvas daržoves bei vaisius. Dabartinė aukšta mėlynųjų punktų vertė aiškiai parodo, kaip svarbu bus turėti kitą žiemą naminių konservų.

Jei turi neaiškumų dėl teisių ir atsakomybių savininko ir nuomininko santykių srityje, kreipkis į artimiausią Kainų Reguliavimo Įstaigos skyrių, prašydamas reikalą išaiškinti. Kontroliuojamų nuomų apylinkėse, visos nuomos privalo būti užregistruotos, ir jėga iškraustymas yra įstatymo suvaržytas.

Jei esi atleistas iš karo pramonės, pereik dirbti į švino kasyklas. Švino trūkumas gali apsunkinti gamybą medžiagų, reikalingų Japonijos frontui.

Izoliuok savo namus dabar, jei nori, kad jie būtų vėsūs vasarai atėjus ir kad galėtumei sutaupyti kuro, kurio ir kitą žiemą nebus daug. *OWI*

Bostonas.—Birželio 7-tą bostoniečiai entuziastiškai sutiko trečiosios U. S. armijos vadą generolą George S. Patton, sugrįžusį iš Europos tas" . . .

IŠ SAN FRANCISCO KONFERENCIJOS

Rašo M. KIŽYTĖ

KONFERENCIJOS DARBŲ APŽVALGA

San Francisco, Cal., gegužės 30.—Paduodu Jungtinių Tautų Konferencijos Tarptautinei Organizacijai Sudaryti atliktų darbų sutrauką, nes manau, kad ji gali būti įdomi. Pirmoji savaitė buvo pašvęsta formaliam ir iškilmingam atidarymui, susirinkusių tarpe ryškiai buvo jaučiama Roosevelto dvasia. Tylaus apmąstymo minutė tikrumoje buvo malda, o vėliau sekė svarbiausios kalbos ir pačios konferencijos organizacija.

Plenarinėje sesijoje Molotovo padarytas pareiškimas po to, kai Argentinos klausimas buvo išrištas komiteto posėdyje; Rusijos pareikalavimas pripažinti dabartinę lenkų valdžią; Rusijos reikalavimas trijų balsų,—vis tai buvo svarbūs klausimai, kurie palietė konferenciją ir J. Valstybių užsienio politiką. Šimtai gautų pataisų prie Dumbarton Oaks plano, Stettinius'o paskyrimas galingo vairuojamojo komiteto pryšakin, ir nutarimas, kad keturios didžiosios valstybės pakaitomis pirmininkaus atlikta pirmą savaitę.

Antrą savaitę komisijos ir komitetai pradėjo rimtą darbą, mažosios valstybės vadovauja pasitarimų komisijoms. Plenarinės sesijos nutrauktos ir delegatai pradėjo posėdžiauti prie uždarytų durų. UNCIO kasdien pradėjo gaminti tiek daug komitetų posėdžius liečiančios medžiagos, ir su tokiomis smulkmenomis, kad ji galėjo suklaidinti stebėtojus.

Apsvarstyti Dumbarton Oaks pasiūlymai, diskusuota vienas paragrafas po kito. Paaiškėjo, kad pilna keturiasdešimt devynių valstybių vienybė negalima, bet turint gerą valią ir atvirai diskusuojant problemas, konferencija gali labai daug atlikti. Keturios didžiosios valstybės susitarė dėl pakaitų paruoštame Dumbarton Oaks plane. Karo pabaigos Europoj dieną konferencija tęsė sunkų darbą. San Francisco miestas žinias sutiko apatetiškai.

Trečią savaitę ėjo diskusijos apie Jaltos veto formulę, keturios didžiosios valstybės padarė reikšmingus šiuo reikalu paaiškinimus. Komisaras Molotovas ir ministeris Edenas išvažiavo, o Prancūzija vedė kovą, kad būtų priimta Saugumo Tarybos nariu. Kai kurios pataisos lėtai priimtos.

Iškyla dvi naujos problemos: globos (trusteeship) ir mažų bei vidutinio dydžio valstybių santykiai su penkiom didelėm valstybėm. Mažųjų valstybių kova prieš penkias didžiąsias valstybes yra ne kas kitas, kaip pastangos sudaryti tokį organizmą, kuriame pasaulio nuomonė galėtų būti išgirsta.

Mažųjų valstybių kova prieš penkių didžiųjų valstybių veto galią tikrumoje yra tiktai noras, kad ir jų balsas būtų išgirstas. Tikrenybėje niekas nenori aprėžti penkių didžiųjų valstybių galią, nes taika yra negalima, jei didžiosios valstybės nėra vieningos. Galutinas išaiškinimas visų problemų pratęsia konferenciją.

Ketvirtą savaitę globos formulė aptariama komitetų posėdžiuose ir duodami platūs paaiškinimai spaudos atstovams, Jungtinės A. Valstybės ir Didžioji Britanija susitaria paskelbti, kad nepriklausomybė yra galutinas globon paimtų tautų tikslas.

Svarbiausias klausimas yra veto problema, bet konferencijos darbas eina prie pabaigos. Prezidentas Trumanas paskelbia, kad jis pasakysiąs kalbą galutinėje sesijoje. Penktą savaitę mažosios valstybės, Australijos atstovų vadovaujamos, kovoja, kad galėtų drastiškai pakeisti Jaltos nutarimus dėl veto teisės.

Jungt. Valstybių Delegatai Informuoja Atvykusius Organizacijų Atstovus

San Francisco, Cal., birželio 3.—Tuo pačiu metu, kai Jungtinių Tautų Konferencijos Tarptautinei Organizacijai sudaryti atstovai posėdžiauja San Francisco mieste, ten vyksta kita svarbi konferencija, spaudos beveik visiškai nepastebėta. Josios posėdžiai eina vietos Public Health Rūmuose, tiktai vieno bloko atstumoje nuo UNCIO veiklos centro.

Kai užsienio departamentas paskelbė sąrašą 42 nacionalinių organizacijų, kurian įėjo darbininkų, farmerių, pramonininkų, tikybinių, veteranų, moterų ir taikos organizacijos, ir pridėjo, kad jos gali siųsti po vieną patarėją ir du stebėtojus į UNCIO, buvo logiška laukti, kad ir kitos krašto organizacijos pasiųs savo atstovus be jokio kvietimo.

Todėl užsienio departamentas trečiame Public Rūmų aukšte įsteigė ofisą ryšiams palaikyti. Atvyko apie du šimtai penkiasdešimt organizacijų atstovų, kurie atstovauja daugiau, negu šimtą penkiasdešimt organizacijų. Čia yra Camp Fire Girls, Moterų Lyga Taikai Palaikyti, YMCA, YWCA, Amerikos Revoliucijos Dukterys, Katalikų Draugijos, Karo Veteranai, Amerikos Lietuvių Tarybos, Ukrainiečių Kongreso atstovai ir kiti.

Visi organizacijų atstovai užregistruoti. Norintieji gauti kredencialus, gauna pilkas korteles, kuriose pažymėta atstovo vardas, adresas ir jo atstovaujamoji organizacija. Jie gauna tikietus į plenarines sesijas, turi teisę prieiti prie visų UNCIO išleistų dokumentų.

Beveik kasdien šie atstovai susirenka į mažą auditoriją, kur J. Valstybių delegatai juos informuoja apie visą konferencijos eigą. Vėliau, prisilaikant įprasto amerikiečių papročio, prasideda įvairūs paklausimai.

Tą dieną, kai aš buvau šiame susirinkime, vienas paklausimas šitaip skambėjo: Kodėl jūs kiekvieną kartą randate pateisinimų Rusijai?

Atvykę atstovai pasako labai geras kalbas, kartais daug įdomesnes, negu pačioje konferencijoj pasakytosios.

AMERIKOS RAUDONOJO KRYŽIAUS PADĖKA SPAUDAI IR AUKOTOJAMS

Amerikos Raudonojo Kryžiaus centras mums prisiuntė laišką, kuriame pareikšta nuoširdi padėka kitataučių spaudai ir aukotojams už kooperaciją ir paramą. Laiškas yra tokio turinio:

June 7, 1945

The Editor
GARSAS
73 East South Street
Wilkes-Barre, Pennsylvania

Dear Sir:

Without doubt you know that the 1945 American Red Cross War Fund campaign was highly successful. The $200,000,000 goal was oversubscribed by approximately $25,000,000.

Much of this money was provided through the generosity of Americans of foreign origin who have made their homes in this country. Prompted by sympathy for their fellow men, they have always responded to Red Cross appeals with utmost liberality.

This generous support has also always been marked on the part of editors and publishers of the foreign language press in this country, and I wish to thank you, on behalf of myself as well as all others at American Red Cross National Headquarters, for the splendid cooperation which you have provided throughout the year, and particularly during the 1945 War Fund campaign, through the columns of GARSAS.

It is impossible for Red Cross National Headquarters to thank each individual contributor to its campaign, and we would therefore appreciate it very much if you could in some way express the Red Cross' appreciation to your readers through columns.

With best wishes,

Sincerely yours,

Robert P. MacHatton, Chief
Foreign Language Press Section

Toronto, Canada.—Birželio 5-tą Ontario provincijoje parlamento atstovų rinkimuose laimėjo konservatoriai. Iš 90 vietų jie gavo 66.

Linų Žiedai

Buvo vasara, buvo žemė sultinga ir vėjas pilnas gėlių dulkelių—auksinių, kvepiančių, apvaisinančių. Žydėjo aguonos laukinės ir vosilkos mėlynos. linai žydėjo.

Šitokią dieną ji visa buvo kaip avietė mergaitė. Tiesiog kaip išsirpusi uoga. Josios akys žibėjo ip nepaprastai, lyg ji būtų ilgai stovėjusi prie ..štos ugnies. Ir bliuzkaitės sagutė prasegta, kad jas baltą kaklą pakutentų. Dėl to ir raudonos guonos—savo juodiems plaukams papuošti—ji rido toli į rugius.

Net senas tėvas supyko:

— Tai neiškenčia! Tai užėjo! Tik rugius išbraidžios . . .

Su klevo grėbliu ant peties ji ėjo pro žydinčius ..us. Ant blakstienų mažyčiai kvepiančios rasos ..šeliai. Ir akys primerktos po nemigos nakties. Po nemigos, nes visą naktį kvepėjo kmynai. Visą ..nesienos naktį lojo kaimo šunės. Toli toli žai..vo, ir buvo baisiai šilta klėty po patalais.

Nes vasara, nes daug sulčių, nes viskas žydi dega.

Pievoj, ties beržu, ji pamatė savo berną. Jis ..vė šieną išsivilkęs, ir buvo marškinių ranko..s atraitotos, ir prasegta krūtinė įdegusi saule ..r juodi plaukai sutaršyti vėjo. Jis jai patiko šian..ie, kažkodėl. Po nemigos nakties. Tos tvirtos ..nkos, ta krūtinė ir tie juodi plaukai išsisklaidę .. kaktos.

— Padėk, Dieve. Na, ar jau daug priskabei ..gų?

— Dėkui. Užtektų mudviem pasikloti.

Bernas pamaži pasirėmė ant dalgio ir permetė ..kimis nuo galvos iki kojų. Ypač ilgai jis žiū.. į jos bliuzkaitę.

..erno žvilgsnis ir žodžiai keistai paerzi..o ją. ..kas būtų pakutenęs tą duobelę žemiau ka..lo. ..žkaip keistai šyptelėjo, pažiūrėjo jam į ak.. ..g gindamosi ko, bėrė jam tiesiog į veidą pilną ..ą linų žiedų. Tiesiog į plaukus. Tiesiog į tas .., taip atkakliai karštai žiūrinčias. Tamsiai ža.. Meilias.

Net jis užsimerkė. Ir pirmas įspūdis buvo, ka.. jis pramerkė akis, jog tuoj ims ir pliš josios ..uzkaitė. Tokia plona ji buvo ir tokia ankšta.

O ji pamaži, šypsodama, pasisuko ir nuėjo to..n. Aguona laukinė degė josios plaukuos.

Ji prisėmė pievoj šliures. Sustojusi išliejo van..nį ir atsigręžė:

— Šliurės! Būta šliurių. Per mažos, išnešio..s . . . Kad geras būtum, padarytum naujas,—er..o ji primerkusi akis.—O dabar—guli apypiete ..o liepa ir dainuoja vis tą pačią savo "Gįsim mu..u šėmus jaučius į žalią girelę." I, tu, su savo ..čiais! . . .

Jis vis dar rymojo ant dalgio. Dalgiakotis pa..i smego vis gilyn ir gilyn į pievą.

— Na, piauk gi! Ko išsižiojai?

Tarsi pabudintas jis pradėjo pamaži skambin..algį. Vis žiūrėdamas į ją. Staiga jis krūpte..jo, metė dalgį ant pievos ir sukandęs dantis su..ėmė dešinės rankos pirštą.

— Įsipiovei?

Jis tyli. Atsargiai šluosto žole kraują.

Ji priėjo, pažiūrėjo į jo kraują, į akis, ir lyg ..sigandusi nusigręžė. Staiga ji atplėšė savo ploną marškinių kraštelį nuo krūtinės ir vėl atsigręžė.

— Ką tu darai?

— Duok,—atsakė ji uždusdama.

Ji paėmė jo ranką, staiga pridėjo ją prie lūpų ..iščiulpė bėgantį kraują. Ir žiūrėjo jam į veidą ..okiom apsvaigusiom akim. Paskui greit, dre..nčiom rankom, aprišo jo žaizdą, atstūmė tą ran..ą į šalį ir neatsigręždama nuėjo.

Bernas, palydėdamas ją akimis, paėmė nuo pie.. dalgį ir pradėjo piaut su kažkokiu inirtimu. ..piovė ir kupstus ir akmenis. Ir sunkėsi rau.. kraujas pro josios marškinių audeklą ant .. dalgiakočio.

* * *

Apypiete jis tašė skiedryne šliurėm padus. Iš ..uosnio. Labai lengvus. Labai gražiom šliurėm. .. norėjo padaryt šliures tokias gražias, tokias ..žias.

Pamatęs ją einant į klėtį, jis padėjo kirvį ant ..iedrų ir paklausė:

— Ar bus geri?

— Kas—geri?

— Padai šliurėm. Galėtum pasimieruot.

Ji valandėlę pastovėjo, tarsi abejodama. Paskui ..ėjo ir nė žodžio nesakiusi uždėjo koją ant naupado. Jis paėmė josios koją ir niekaip negalėjo .. kaip reikiant pastatyti. Jo rankos drebėjo. Ir ..s kojų baltumas, ir apvalumas, ir ta šilima . . .

— Na, lyg dar tu mokėsi pamieruot! Ir per ..deli tie padai . . .—Ji buvo nepatenkinta.

— Tai, vadinasi, aš nemokėsiu padaryti net ..ių? Pirmą kartą girdžiu!—Padėjęs padus ant .., jis perkirto juos dviem kirvo smūgiais ..u, metė viską žemėn ir greitai nuėjo per ..ą.

..jis griuvo po liepa į tankią žolę ir žiūrėjo kaž.. aukštyn, į žalius lapus, į mėlyną dangų. O .. taip ošė, taip žaliai, taip mėlynai, taip galas .. kaip. Net kažkaip gaila, net pikta. Taip net .., kad skauda kažką krūtinėj.

* * *

.. naktį buvo be galo tvanku. Prakaitavo ran.. ..vo karšta kojom. Neseniai suvežtam šiene .. ..eguisti uodai ir nedavė užmigt.

Lauke, žolėj buvo daug rasos. Daug tylos vasarinės. Ir liepų žiedai mėnesienoj kvepėjo. Kvepėjo kmynai ir raudoni obuoliai sode ties klėtim. Ties klėties langu.

Toli, šiaurėj buvo rausva.

Ir buvo kažkokia pagunda. Tam vasaros tvankume. Ir kažkoks traukimas—prie klėties lango. Ir tas takelis į klėtį buvo tiesiog jau per daug matomas šitą naktį. Per daug jau kankinantis. Kaip pagunda.

Ir, ilgai žiūrėjęs pro plyšį, jis atsikelia. Per daug tvanku. Vis tiek neužmigsi. Jis išeina į kiemą, ir nuo karščio išbrinkusias rankas kutena nakties vėsumas. Jis paeina takeliu į klėtį, sustojęs mąsto, paklibina sodo tvorą, lyg norėdamas ją sugriaut.

Tuos linų žiedus ji įmetė jam tiesiog į širdį. Tiesiog į kraują.

Išsiavęs iš klumpių, jis atsargiai priėjo prie klėties ir pabeldė į langą.

— Miegi?—Jis vos pajėgia kalbėt.

Tyla.

— Anele, miegi?

Langas užtiestas žiurstu. Žiurstas prasiskleidžia ir Anelė tylėdama žiūri pro stiklą.

— Atidaryk. Aš noriu tau pasakyt . . .

— Tu, tur būt, iš galvos išėjai?

— Atidaryk, Anele . . .

— Ne. Aš negaliu. Pagaliau, kas gi tau yra?

Pauza.

— Matai, kokia tu . . . O kam tu tuos žiedus bėrei į mane? Ne, aš tau nedovanosiu . . .—Ir jis tvirtu kumšties smūgiu išmušė lango stiklą ir stengėsi pagaut jos ranką.

— Anele . . .—Iš jo burnos ėjo kažkoks nepaprastai karštas kvapas.

Bet ji spėjo pasitraukt.

Apčiuopęs žiurstą, jis nuplėšė jį nuo lango ir suspaudęs laikė jį rankoj. Sukando dantis ir staiga perplėšė žiurstą pusiau. Paskui metė jį atgal, pro išmuštą langą, ir nuėjo takeliu atgal. Susiieškojo klumpes, iškratė smėlį, apsiavė. Ir nei iš šio, nei iš to jėjo į arklidę. Dar užmetė arkliams už ėdžių dobilų. Jis švelniai glostė arklio kaklą:

— Ėsk, ėsk . . . Na, gerai, gerai, esk, Juodi . . . Na . . . palauk, tu!

* * *

Kitą rytą juodu važiavo dobilų vežti. Įsilipusi į vežimą, ji visą laiką žiūrėjo į jį, valdantį arklius, keistai šypsodamos. Jis netikėtai atsigręžė į ją ir pamatė tą nusišypsojimą. Tai buvo meilus pasityčiojimas. Savo moteriškos vertės pajautimas ir erzinimas.

Jis smarkiai sukirto arkliams botagu ir energingai patraukė į save vadžias. Net arkliai atsistojo piestu. Toks buvo tas jos nusišypsojimas.

Duodamas į vežimą, jis smeigė šake beveik po visą kupetą. Jis tiesiog ją visą apvertė dobilais. Lyg norėdamas apmesti tą keistą josios nusišypsojimą. O nusišypsojimas vis erzino jį iš po remunių, iš po suvytusių dobilų lapelių. Trupančių, krintančių jai už marškinių.

Prikrovęs vežimą, jis tylėdamas užsilipo ir pamaži pasuko namų link. Prunkštė arkliai, mosavo galvomis, o vežimas palengva svyravo į abi puses. Staiga jis krestelėjo į duobę ir pasviro kairėn.

— Trauk ant sartosios. Matai, kad duobė.

Jis kirto arklius botagu. Arkliai pašoko. Tai buvo jo atsakymas.

Vežimas užėjo ant akmens ir vėl pasviro.

— Trauk ant juodžio. Kaip tu važiuoji?

Jis vėl užsimojo, bet tuoj nuleido ranką ir tvirtai suspaudė botkaitį.

Po valandėlės:

— Žiūrėk, griovys! Kas tau šiandien yra? Ar tu tyčia nori šiandien apverst, ar nemoki važiuot?

Bernas staiga sulaikė arklius, pašoko ir sugriebęs ją metė nuo vežimo žemėn.

Tuo tarpu dar labiau pradėjo kaitinti saulė, ir berną išpylė prakaitas. Ir taip baisiai garsiai aplinkui čirškė žiogai.

Ji sėdėjo ant žemės. Pasitaisė apie savo kojas sijoną, o paskui pamaži atsikėlė. Jis vis negalėjo matyti josios veido.

Jis nušoko nuo vežimo ir pribėgo prie jos.

(Bus daugiau)

PAŽIŪRĖKIT

Pažiūrėkit, mieli broliai, į supiltus
Kritusių sukilėlių kapus,
Kur jię savo kūnais grindė tiltus,
Versdami gyvenimo sukruvintus kapus . . .

Pažiūrėkit, mieli broliai, į tremtinių
Eisenas per tundras ir stepes—
Mylimos ir nelaimingos mūs tėvynės
Gyvą širdį sopulingai gniaužiančias replės.

Pažiūrėkit, mieli broliai, jos sodybų
Ugnimi sulygintų ten su žeme,—
Vis tai ji ir vis ant medžio kryžiaus kybo
Darganų ir vėtrų šiurpulingam ūžime.

Pažiūrėkit, mieli broliai, jos gajumo,
Trykštančio iš mėlynų akių—
Jos kančių, jos sielvarto ir to liūdnumo
Dėl vis dūžtančių svajonių, amžinai lakių.

Pažiūrėkit, mieli broliai, ir tikėkit
Jos krūtinėj rūsinčia svaja.
Pažiūrėkit, mieli broliai, pažiūrėkit
Ir tikėkit, ir tikėkit amžinai su ja.

J. Aistis

SPRINGFIELD, MASS., VYSKUPIJOS DEIMANTINIS JUBILIEJUS

1870-1945 m.

Šiemet, 1945 metais, šaunioji Springfieldo, Mass., vyskupija apvaikšto savo garbingąjį—DEIMANTINĮ JUBILIEJŲ, kuris prasidėjo sausio mėn. 1 d. ir tęsis iki gruodžio mėn. 31 dienos. Sulyginus su katalikybės atsiradimu ir jos žydinčiu gyvavimu Amerikos Jungtinėse Valstybėse, šis laikotarpis išrodo nepertaug didelis, tačiau jame nuveikta labai daug naudingų, prakilnių ir išganingų darbų paties Sutvėrėjo garbei, Bažnyčios naudai, žmonijos ir tautos gerovei, ypač sielų amžino išganymo srityse.

Taigi nors trumpai mintimis perbėgkime šiuos, tiesa, neskaitlingus, bet labai našius šios šalies katalikybės užuomazgos metus minėtoje vyskupijoje, kurioje be daugelio tautų katalikų randasi ir mūsų tautiečių lietuvių apie 15-20 tūkstančių, išsimėčiusių didesniuose miestuose, miesteliuose ir ūkiuose.

Springfieldo vyskupija randasi vakarinėje Massachusetts valstijos dalyje ir apima šias penkias apskritis: Berkshire, Franklin, Hampden, Hampshire ir Worcester. Šiame nemažame plote yra apsigyvenę 1,078,948 žmonių, iš kurių skaičiaus 502,500 yra įvairių tautų katalikai.

Katalikybės Pradžia

Katalikybės pradžia ir jos užgimimo lopšys šioje vyskupijoje yra laikomas WORCSETER, Mass., miestas. Katalikų atsiradimą čia lydi ši tikra istorija. Virš 1,000 nelaimingų "bešališkų prancūzų," arba taip vadinamų akadiečių, gelbėdamiesi nuo žiauraus ir kruvino anglų-protestonų fanatikų persekiojimo 1775 metais atvyko į Bostoną. Amerikos valdžia, ištiesdama pagalbos ranką nelaimingiesiems, išskirstė juos apsigyvenimui po anais laikais didesnius miestus.

Vienuolika jų tapo atsiųsta į Worcester'į, kurių sąstatas buvo toks: vyras ir žmona Labere, po 65 m. amžiaus, keturi jų suaugę sūnūs ir jų duktė 17 metų. Justinas White ir jo žmona, po 30 m. amžiaus, su savo dviem mažais vaikučiais. Tai ir buvo pirmieji šios vyskupijos katalikai!

Pradėjus statyti Blackstone kanalą ir Boston-Albany, Providence-Worcester geležinkelį, jau didesnis skaičius įvairių tautų katalikų, daugiausia nevedusių vyrų, atsikėlė gyventi į Worcesterį apie 1826 metus, o vėliau—dar daugiau.

Tais laikais tebuvo vos tik du katalikų kunigu visoje dabartinėje Naujoje Anglijoje, tai kun. Jonas Cheverus, paskui tapęs pirmuoju Bostono vyskupu (†1836 m.) ir kun. dr. Pranciškus Matignon, kurie darbavosi dideliu uolumu ir neapsakomu pasišventimu, kaip tikri misijonieriai visame šiame didžiuliame ir dar nesukultūrintame plote sulig savo išgalių. Tais laikais jiems teko pakelti daug vargo ir nemalonumų dėl stokos gerų kelių, tankių, nepraeinamų miškų ir puslaukinių gyventojų—protestonų fanatikų ir dalinai indijonų.

Tačiau neišmatuojamos išmintis ir akyliai budri Dievo Apvaizda visgi surado tiesius kelius, kuriais išvedė savo ištikimuosius vaikus—pirmuosius vyskupijos katalikus—iš šios keblios ir, rodos, visai beviltiškos padėties.

Balandžio mėn. 10 d. 1805 m., Hartford, Conn., mieste Fittono šeimoje kun. P. Matignon pakrikštino kūdikį, vardu Jokūbas, kurį vėliau Kristus pasirinko visos Naujosios Anglijos didžiu, prakilniu ir nenuilstamu kunigu-misijonieriumi.

Bostono antrojo vyskupo Benedikto J. Fenwick'o įšventintas kunigu gruodžio mėn. 18 d., 1827 m., jaunas ir karštos energijos kun. Jokūbas Fittonas pašventė savo kunigiškai idealų gyvenimą patarnavimui pirmiesiems katalikams net 4 valstijose: Connecticut, New Hampshire, Rhode Island ir Massachusetts, kame visur įsteigdavo mažas misijų stotis-namelius. Šiandieną šiose keturiose valstijose randasi jau net 8 milžiniškos, puošnios vyskupijų katedros: Boston, Mass., Fall River, Mass., Springfield, Mass., Burlington, Vermout, Hartford, Ct., Manchester, N. H. ir Providence, R. I.—su atskirais vyskupais ir Bostono arkivyskupu-kardinolu priešakyje.

Vėliau atsiradus iš Romos pakviestiesiems kunigams-misijonieriams, kun. J. Fitton'as įsteigęs misijų stotis didesniuose Massachusetts valstijos miestuose: Springfielde, Chicopee, Northamptone, Holyoke, Pittsfielde, Westfielde, Ware ir kitur, pats apsigyveno 1834 m. Worcesteryje ir čia "parapijiečiams" gelbstint liepos 7 dieną, 1834 m. pradėjo statyti mažutę, medinę bažnytėlę Kristaus Karaliaus vardu, prie Temple St., kame dabar stovi Švento Jono Krikštytojo puiki mūro bažnyčia. Tai ir buvo *pirmutinė katalikų bažnyčia* visoje Springfieldo, Mass., dabartinėje garbingoje vyskupijoje, o jis pats—pirmutinis šios vyskupijos kunigas ir—*vienintėlis klebonas.*

Besirūpindamas sielų išganymu, kun. J. Fittonas uoliai rūpinosi taipgi ir apšvieta. Jis pats įsteigė šioje vyskupijoje *pirmutinę katalikišką mokyklą 1840* m., vardu "Šv. Jokūbo Akademija," paaukodamas tam tikslui savo nuosavybės 60 akrų žemės šale Worcesterio miesto, prie Packachoag kalno. Vėliau ši maža akademija išsivystė į šiandieninę garsią Šv. Kryžiaus kolegiją—*Holy Cross College*, Tėvų Jėzuitų vedamą nuo rugsėjo mėn. 28 d., 1843 metų. Jo asmens pagerbimui ir vardo įamžinimui čia yra pavadinta garsi ir milžiniška sporto aikštė "Fitton Field."

1845 metais jam į pagalbą atvyko du ypatingo darbštumo ir tikrai neišsemiamo pasišventimo kunigu: Jonas Brady, vėliau savo darbuotę išvystęs Chicopee apylinkėje ir Bernardas O'Cavanaugh—Pittsfieldo, Berkshire Co., apylinkėj. Ir nuo to paties Dievo palaiminto laiko katalikybės pražydėjimas išsivystė visoje dabartinėje vyskupijoje, kurioje tapo pastatyta daug puošnių bažnyčių, įsteigta mokyklų ir misijų stočių, neatsižvelgiant, kad ši visa teritorija vis dar priklausė prie Bostono vyskupijos.

Pirmasis Springfieldo Vyskupas

Paaugėjus katalikų skaičiui keliolika tūkstančių ir įsisteigus kelioms dešimtims parapijų su vietinėmis katalikiškomis mokyklomis, popiežius Pius IX savo iškilmingu laišku-bula, birželio mėn. 14 d., 1870 metais, atskirdamas nuo Bostono arkivyskupijos, įsteigė Springfield, Mass., vyskupiją, į kurios sienas įėjo 5 viršminėtos pietvakarinės Mass. valstijos apskritys.

Pirmuoju jos vyskupu paskyrė ypatingo uolumo, pasišventusį Šv. Jono, Worcester, Mass., parapijos kleboną, kun. Patricką Thomą O'Reilly, D. D.

Užėmus naujai įsteigtos vyskupijos garbingą sostą, jo valdžioje tebuvo vos 38 parap. bažnyčios, 43 kunigai, 2 parapijinės mokyklos su 12 seserų mokytojų, viena kolegija ir viena vaikų-našlaičių prieglauda Worcester'io mieste.

Per savo 21 metų ganytojavimo laikotarpį, jis padarė nuostabiai didelius ir gausius darbus Kristaus vynuogyne. Budri jo akis ir darbšti, nenuilstanti ranka pasiekė kiekvieną vyskupijos kampelį ir visuomenės sluoksnių asmenis: turtingus ir vargšus, mokytus ir prasčiokus, didžius ir mažus. Jis pastatydino daug bažnyčių, koplyčių, vienuolių namų; įšventino daug kunigų ir per tuos visus metus suteikė Sutvirtinimo Sakramentą 77,000 sielų.

Asmeniškai—buvo begalo švelnaus būdo, geležinės sveikatos, neišsemiamos energijos ir uolus savo vyskupiškose pareigose. Pragyvenęs tik 59½ metų, numirė gegužės mėn. 28 d., 1892 m. ir palaidotas Springfield'o katedroje.

(Bus daugiau)

FBI SUĖMĖ ŠEŠIS SĄMOKSLININKUS

Washingtonas. — Birželio 6-tą Federalio Investigacijos Biuro vadovybė paskelbė, kad yra suimti šeši asmenys kaltinami pavogime svarbių valdžios dokumentų. Areštai padaryti reikalaujant valstijos ir laivyno departamentams. Suimti šie: leit. Andrew Roth iš Arlington, W. Va.; Emmanuel Sigurd Larsen iš Washingtono; John Steward Service iš Washingtono; Phillip Jacob Joffe ir Kate Louise, žurnalo "Amerasia" redaktoriai, ir rašytojas Mack Julius Gayn, visi trys iš New Yorko. Dokumentai liečia karo paslaptis, ypatingai Tolimuose rytuose.

PATVIRTINA SPAUDIMĄ ŠVEDIJOJE

New York (LAIC). — Prieš kiek laiko LAIC korespondentas iš Švedijos pranešė apie Sovietų daromą spaudimą "išduoti" Baltijos atbėgėlius. Gerai informuotas apie Rusijos politiką savaitraštis NEW LEADER dabar patvirtina, kad Rusija daro pastangas priversti Švediją išduoti atbėgėlius iš "totalitarinio rojaus". Ypatingai Sovietai reikalauja išduoti NKVD "teisėjams" pabėgėlius iš Baltijos valstybių. NKVD metodus geriausiai pavaizdavo Jugoslavijos delegatas San Franciscoje, atsakydamas į paklausimą apie gen. Michailovičių: "Jis gaus fair trial ir bus sušaudytas."

Ukrainos "Atstovas" Nemoka Ukrainiškai

San Francisco (LAIC).—Paaiškėjo, kad Sov. Ukrainos "atstovas" Dmitry Manuilskij yra vienintėlis atstovas San Francisco konferencijoje, kuris nemoka savo "atstovaujamo" krašto gyventojų kalbos. Ši aplinkybė jam nekliudė kalbėti apie Sov. Ukrainos "nepriklausomybę" ir skelbti, kad Ukrainoje "mes turime savo kalbą, savo kultūrą, savas įstaigas ir papročius." Betgi pačiam Ukrainos atstovui pakanka "visasovietinės kalbos."

Lock Haven, Pa.—Birželio 7-tą nuo sunkaus apdegimo numirė Mrs. Alice Homer Corman, 52 metų.

Palmyra, N. J.—Birželio 8-tą, lėktuvas, atsitrenkęs į medį, įkrito Delaware upėn. Visi penki keleiviai išgelbėti.

Lyon, Prancūzija. — Birželio 7-tą traukinio nelaimėje sužeista 20 U. S. kareivių.

PAIEŠKAU mano pusseserių Emilijos ir Katrės Kairiūčių, kilusių iš Čižūno kaimo, Daugų parapijos, Alytaus apskrities. Paskutiniais laikais gyveno kur nors Pennsylvania state. Prašau atsiliepti, arba kas jas žino—praneškite. Mano vardas pavardė Uršulė Stankienė (po tėvais Sakalauskaitė) iš Doškūnų kaimo, Daugų parapijos, Alytaus apskrities.

MRS. URSULA STANKUS,
518 So. Ninth Ave., Maywood, Ill.

ĮDOMIOS NAUDINGOS KNYGOS

AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ DARBAI. Išleido Kunigų Vienybė. Stambaus formato, 352 puslapių. Knyga padalinta į penkis skyrius apimančius Amerikos lietuvių parapijas, draugijas ir įstaigas, mokslo įstaigas (aukštesnes ir parapijines mokyklas), spaudą ir įžymių veikėjų-veteranų biografijas. Knyga iliustruota 40 paveikslų. **Knygos kaina kietais viršeliais $3.00, paprastais aptaisais $2.00.**

SPARNUOTI LIETUVIAI — DARIUS IR GIRĖNAS. Parašė **P. Jurgėla.** Turinys: Dariaus ir Girėno gyvenimo ir veikimo apžvalga. Skridimas per Atlantą. Soldino miško paslaptis. Žygio atgarsiai pasauly. Dariaus ir Girėno nuopelnai aviacijai ir mūsų tautai. Poezija apie Lituaniką. Skridimo rėmėjai ir rėmėjų komitetai. 384 puslapių su 86 paveikslais; tvirti viršeliai. **Kaina $1.50.**

NUSIŠYPSOK! Surašė **J. K. M.** Tai yra puiki, rinktinių juokų knyga. Ją nusipirkę nesigailėsite, nes tai retenybė mūsų kalboje. Nepamirškite, kad tai ne vienam skaitymui tokia knyga su tokiais juokingais nupasakojimais. Pakartotinai teks tą knygą susiieškoti ir iš naujo skaityti. Atspausdinta ant puikiausio popierio ir įrišta gražiais apdarais. Joj randasi 160 įvairių įvairiausių juokų. 150 dielių puslapių. Iki šiol buvo parduodama po $1.00, dabar beveik visu trečdaliu nupiginta ir parsiduoda tik **už 70 centų.**

SIBIRO IŠTRĖMIME IR BOLŠEVIKŲ KALĖJIME. Parašė **Juozas Prunskis. Kaina 10 centų.**

Kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJĄ
73 E. South Street (P. O. Box 32)
Wilkes-Barre, Pa.

GAVAU TRANSPORTĄ RAŽANČIŲ

Dideli, geltoni, su dideliais stacijų kryželiais $1.25
toki pat dideli, bronzavai juodi 1.00
tokio pat didumo bronzavi su mažesniais kryželiais .... .85
Juodi maži kakavi .... .50

NUPIGINTOS KNYGOS. Kas pirks už $2.00, gaus $3.00 vertės knygų
Kas pirks po vieną, tai pilna kaina

Sveikata ligoniams, aurašymas gydančių augmenų lietuviškai, angliškai ir lotyniškai $1.00
Įvairios dainos (212 dainų, 216 puslapių) .... .50
Didysis sapnininkas su spėjimu kazyrų, 264 pusl. .... .50
Sravizrolas, juokingas aprašymas, 173 pusl. .... .40
Deklamacijos ir dainos, 75 puslapiai .... .25
Paslaptis lošimo kazyrom .... .25
Spėjimas laimės ir planetos .... .20

PAULIUS MIKALAUSKAS, 206 Athens Street, South Boston 27, Mass.

KATEKIZMAS

ANGLŲ IR LIETUVIŲ KALBOSE

Parašė Kun. M. J. Duffy, vertė kun. J. K. Miliauskas

KETVIRTOJI LAIDA

Kaina: 20c už vieną; 15c perkant 5 ar daugiau

Kadangi mūsų išeivijos vaikų dalis gimtinės kalbos nemoka, tad mokytojams bei mokytojoms prisieina tikėjimo dalykus aiškinti lietuvių ir anglų kalbose. Tokioms pamokoms ir išleistas šis Katekizmas. Vienas puslapis anglų kalba, kitas—lietuvių. Klausimai ir atsakymai trumpi ir lengvučiai.

Užsisakant kreipkitės į

"GARSO" ADMINISTRACIJĄ

P. O. Box 32 Wilkes-Barre, Pa.

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

(Lithuanian R. C. Alliance of America)

Laiškai siųsti: P. O. Box 32, Phone: Wilkes-Barre 3-4711
73 E. South St., Wilkes-Barre, Pa.

VYKDOMOJI TARYBA

Kun. J. F. Baltusevičius, Dv. Vadas, 1708 Jackson St., Scranton, Pa.
L. Šimutis, Prezidentas, 2334 S. Oakley Ave., Chicago, Ill.
J. Vaičaitis, Vice Prezidentas, 213 Ferdinand St., Scranton, Pa.
W. T. Kvetkas, Sekretorius, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.
J. Yonakas, Iždininkas, 57 Church St., Pittston, Penna.
P. Karašauskas, Iždo Glob., 13 Garrahan St., Lyndwood, W.-B., Pa.
V. Abromaitis, Iždo Globėjas, 113 Patterson St., Tamaqua, Pa.
Dr. A. G. Rakauskas, Dr. Kvotėjas, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

KONTROLĖS KOMISIJA

1. Adv. J. J. Grish, 4631 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
2. Edvinas Jasaitis, 221 N. Main St., Pittston, Pa.
3. Juozas Purickis, P. O. Box 387, Forest City, Pa.

STATUTŲ KOMISIJA

1. Adv. Jonas J. Grigalus, 52 "G" St., So. Boston, Mass.
2. Pranas Rakauskas, 171 Crary Ave., Binghamton, N. Y.
3. Jurgis Tumasonis, 222 So. Ninth St., Brooklyn, N. Y.

TEISMO KOMISIJA

1. Juozas Batvinskas, 94 Fulton St., Wilkes-Barre, Pa.
2. Kazys D. Rubinas, 10503 Edbrooke Ave., Roseland, Ill.
3. Veronika Petraitienė, 550 Broad St., Hartford, Conn.

ŠVIETIMO KOMISIJA

1. Kun. J. K. Miliauskas, 190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.
2. Kun. J. A. Karalius, 129 So. Jardin St., Shenandoah, Pa.
3. Jurgis Venslovas, 1267 E. 82nd St., Cleveland, Ohio

LABDARYBĖS KOMISIJA

1. Kazimiera Šlamienė, P. O. Box 19, Forest City, Pa.
2. Pranas Jurevičius, 722 Montgomery St., W. Pittston, Pa.
3. Bronė Rakauskienė, 171 Crary Ave., Binghamton, N. Y.

JAUNIMO KOMISIJA

1. Kun. Alf. Žukauskas, 64 Church St., Pittston, Pa.
2. Leokadija Žemaitytė, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.
3. Kun. J. Savulis, 117 Lackawanna Ave., Duryea, Pa.
4. Jurgis Šlakis, 2038 Price St., Scranton, Pa.
5. Ant. Kačkauskas, 47 Cook St., Ashley, Pa.

LRKSA. KUOPŲ SUSIRINKIMAI

EDWARDSVILLE, Pa.—1 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuoj po sumos Šv. Marijos parapijos svetainėje.

FOREST CITY, Pa.—5-tos kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuoj po sumai Šv. Antano parapijos svetainėj.

WILKES-BARRE, Pa.—17 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuoj po pamaldų parapijos salėj.

LEWISTON, Me.—26-tos kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 2 val. po pietų Šv. Baltramiejaus draugijos salėj. Visi nariai malonėkite susirinkti.

LUZERNE, Pa. — 28-tos kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 1 val. po pietų Mockaičio salėje.

MAHANOY CITY, Pa. — 31 kp. susirinkimas bus birželio 17-tą dieną parapijos salėj. Pradžia tuoj po sumos.

EYNON, Penna. — 42-ros kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuoj po sumos parapijos salėj.

SUGAR NOTCH, Pa.—46 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną Šv. Petro ir Povilo parapijos salėje, 12 P. M.

BRESLAU, Pa. — 56-tos kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 2 val. po piet pas kuopos sekretorių

EXETER BORO, Pa. — 57 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 1 val. po pietų Kazio Mikučionio name, 136 Penn Ave., Exeter, Pa.

DURYEA, Pa. — 61-mos kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuoj po sumos bažnytinėje svetainėje.

SHEBOYGAN, Wis. — 62 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną bažnytinėj svetainėj po pirmų mišių.

ASHLEY, Pa. — 69-tos kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 2 val. po pietų.

WANAMIE, Pa. — 75-tos kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuoj po sumos bažnytinėj salėj.

SWOYERVILLE, Pa. — 77 kp. susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 2 val. po pietų, paprastoj vietoj.

NEW YORK, N. Y.—106 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną Aušros Vartų parapijos salėj po pamaldų (sumos).

NANTICOKE, Pa. — 111 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną parapijos svetainėje, tuojau po pamaldų.

BURLINGTON, N. J. — 120 kp. susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuoj po sumai. Kviečiami visi nariai atsilankyti.

COALDALE, Pa. — 126 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną

ST. CLAIR, Pa. — 130-tos kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuoj po mišių paprastoj vietoj.

E. VANDERGRIFT, Pa.—133 kp. susirinkimas bus birželio 17-tą dieną paprastoj vietoj ir paprastu laiku.

LEE PARK, Wilkes-Barre, Pa.—153 kp. susirinkimas bus birželio 17 dieną 2 val. po pietų, pas kuopos sekretorių J. Mažeiką, 93 Oxford St., Lee Park.

CHARLEROI, Pa. — 156 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 1 val. po pietų Lietuvių Klubo rūmuose, 1111 Meadow Avenue.

INDIANA HARBOR, Ind.—176 kp. susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuoj po sumos, Bažnytinėje svetainėje, 3901 Fir St. Malonėkite visi nariai sueiti.

PITTSTON, Pa.—183-čios kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną paprastoj vietoj, po sumai.

FRACKVILLE, Pa. — 187 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną pas kuopos raštininką J. Bankietą, tuoj po sumai.

INKERMAN, Pa. — 194 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 1 val. po pietų, Lamsargienės svetainėp, 15 Chestnut St.

CHICAGO Heights, Ill.—202 kp. susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 1 val. po pietų Šv. Kryžiaus parapijos mokyklos kambary.

PLAINS, Penna.—212-tos kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną parapijos svetainėj, tuoj po pamaldų.

Port Washington, Wis. — 227 kp. susirinkimas bus birželio 17-tą dieną po sumos Šv. Ambraziejaus pobažnytinėje svetainėje.

WARRIOR RUN, Pa. — 238 kp. susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 1 val. po pietų Petro Sabaliausko namuose, 507 Orchard St., Warrior Run, Pa.

WYOMING, Pa. — 244 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 2 val. po pietų pas J. Čižauską, 127 E. 6th St., Wyoming.

BLISSVILLE, L. I., N. Y.—277 kp. susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuoj po sumos Atsimainymo Viešpaties parapijos svetainėje, 64-25 Perry Ave., Maspeth, L. I., N. Y.

SIMPSON, Pa. —271-mos kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 2 val. po pietų Simono Stoškūno namuose.

PORT CARBON, Pa.— 282 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 2 val. po pietų Igno Stungio salėj.

KORN KREST, Pa.—292 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną 2 val. po pietų.

SCRANTON, Pa. — 300 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną tuojau po sumos pobažnytiniam kambary.

DANBURY, Conn. — 304 kuopos susirinkimas bus birželio 17-tą dieną pirmininko namuose, 43 State Street, Danbury, Conn.

ASTHMA

Kreipkis Dėl IŠMĖGINIMO VELTUI! JEIGU JŪS KENČIAT DĖL BRONCHINIO DUSULIO PRIEPUOLIŲ, dėl kosulio, sunkaus kvėpavimo—be atidėliojimo rašykite dėl drąsaus nerizikingo išmėginimo veltui. Ypatingai pageidaujami atsikreipimai nuo tų vadinamų "viltis nustojusių." NACOR, 992-B State Life Bldg., Indianapolis 4, Ind.

PARDAVIMUI

PLYTŲ NAMAS, 17-19 Carey Ave., Wilkes-Barre, Pa.; dvi apartmentinės krautuvės; garažas dėl 6 mašinų. Savininkė nori išvykti į Californiją. Kreipkitės į: Mrs. Ona Degutis, 74 1st St., Wyoming, Pa.

PAREMKITE METINĘ "GARSO" PRAMOGĄ

PIRKITE IR PLATINKITE U. S. KARO BONŲ IR ŽENKLELIŲ IŠLEIDIMO TIKIETUS

Šių metų rugpiūčio 12-tą, Sans Souci parke, Wilkes-Barre, išvažiavime, "Garsas" turės didelį U. S. karo bonų ir ženklelių išleidimą.

Bus išleistos net septynios (7 dovanos), būtent: pirma dovana 50 dolerių vertės U. S.karo bonas; antra dovana —25 dol. vertės U. S. karo bonas; trečia dovana—25 dol. U. S. karo bonas; ketvirta dovana—10 dolerių vertės U. S. karo ženklelių; penkta, šešta ir 7-ta dovanos kiekviena 5 dolerių vertės U. S. karo ženklelių.

Pirkdami karo bonų ir ženklelių tikietus išmėginsite savo giliukį, paremsite savo šalies karo pastangas ir paremsite laikraštį "Garsą".

Kuopų valdybas ir paskirus narius prašome kuo daugiausia tikietų pirkti ir kitiems parduoti. Jei gautų tikietų knygelių pritruktų, kreipkitės į "Garso" administraciją—gausite daugiau.

Parduotų tikietų stubsus su pinigais grąžinkite kaip galima greičiau. Vėliausia grąžinimo data rugpiūčio 5, 1945.

Dovanos laimėtojams bus išsiustos be atidėliojimo.

DAYTON, OHIO

Antanų Žiniai

Birželio 17 d. š. m. Lietuvių Šv. Kryžiaus bažnyčioje, 8 val. ryte, bus giedotos šv. Mišios prie šv. Antano, intencija parapijiečių Antanų, kurie prisidėjo aukomis. Tad nepamirškite visi Antanai tą dieną atsilankyti į bažnyčią išklausyti šv. Mišių ir pasimelsti prie savo brangvardžio šv. Antano. Būtų gerai, kad šeštadienio vakare atliktumėm išpažintį, o sekmadienį, laike šv. Mišių, priimtumėm Šv. Komuniją.

Kariškių Paminklo Atidengimo Iškilmės

Gegužės 30 d. š. m. įvyko No. Daytono gyventojų aukomis pastatyto kariškių paminklo atidengimas. Dalyvavo daug žmonių. Ir lietuviai gerai pasirodė su savo vėliava maršuojant gatvėmis. Pasakyta daug kalbų. Kalbėtojai pirmoje vietoje minėjo lietuvių tautos vardą, paskiau kitas tautas. Tai lietuviams buvo labai didelė garbė.

Lankėsi Kun. V. Slavynas ir Kun. Širvaitis

Gegužės 30 d. š. m. lankėsi kun. V. Slavynas, kuris keletą metų buvo Daytono lietuvių Šv. Kryžiaus parapijos klebonu ir darbavosi šioje parapijoje. Atrodo gerai. Pasisvečiavęs ir pasikalbėjęs su savo buvusiais parapijiečiais grįžo atgal į savo misijų stotį, War, W. Va.

Kun. dr. Širvaitis iš Washington, D. C., lankėsi pas savo dėdę Joną Širvaitį. Birželio 2 d. š. m. laikė giedotas šv. Mišias lietuvių Šv. Kryžiaus bažnyčioje. Laike šv. Mišių pasakė gražų pamokslą. Mano vėl grįžti į Washingtono katalikų universitetą siekti aukštojo mokslo.

Antanas S. Vaitkus

BALTIMORE, MD.

A. a. Lilė Bliūdžiuvienė

Numirė sulaukus tik 28 metų amžiaus. Paliko dideliam nuliūdime savo vyrą Joną, kurs randasi sužeistas Pacifike, sūnų, kurs lanko šv. Alfonso parapijos mokyklą; tėvus ir seserį Gaidienę. Mirtis buvo visai netikėta. Gegužės 27 d matė savo sūnelio dirmavonę mūsų bažnyčioje, o birželio 5 d. buvo nulydėta į kapines. Taip žmogaus gyvenimas yra netikras ir nepastovus.

Laidotuvės įvyko antradienį, birželio 5 d. Net penki kunigai prisidėjo prie iškilmių. Kun. Antanas Dubinskas, kurs Bliūdžiams davė šliūbą, atnašavo iškilmingas gedulo mišias prie didžiojo altoriaus. Jam padėjo kun. Jonas Mendelis ir kunigas iš šv. Marijos seminarijos. Prie šoninių altorių tuo pačiu laiku mišias atnašavo kun. dr. Mendelis ir kun. Povilas Dyer. Velionės sesutė ponia Gaidienė rūpinosi laidotuvių tvarka, kuri buvo Kazimiero Kučausko globoje. Niekо nesigailėta. Velionės karstas buvo paskendęs gėlėse. Taipgi matėsi daug mišių kortelių.

A. a. Jurgis Žebrauskas

Po ilgos ir vargingos ligos savo skausmus užbaigė visiems baltimoriečiams gerai žinomas a. a. Jurgis Žebrauskas, gyvenęs 748 W. Lexington St. Kelis metus Jurgį kankino gerklės paralyžius. Negalėjo valgyti ir sunkiai galėjo įgerti vandeni. Nabagas sudžiūvo į šipulį, kad sunku buvo jį pažinti karste. Gyveno su sūnumi Jurgiu ir jo šeima. Iki pat paskutinės valandos turėjo pilną sąmonę. Numirė pirmadienį, birželio 4 d.

Ketvirtadienį, birželio 7 dieną trejos mišios buvo atnašautos už mirusio vėlę. Palaidotas greta savo žmonos Holy Redeemer kapinėse. Užbaigęs savo vargus lai ilsisi Viešpaties ramybėje. Švč. Vardo Dr-jos nariu buvo nuo jos įsikūrimo. Dr-jos nariai velionį tinkamai pagerbė. Užprašė mišias ir atkalbėjo ražančių.

Ilgiausių Metų!

Sekmadienį, birželio 3-čią Kristupas Mikolaitis ir p-lė Aldona Brokiūtė priėmė Moterystės Sakramentą. Edvardas Bulota ir Konstancija Kegler buvo liudytojais. Kun. Antanas Dubinskas bažnyčios vardu laimino moterystės ryšį. Klebonas kun. dr. Mendelis per apeigas buvo sanktuarijoj. Jaunąją tėvas atvedė prie altoriaus ir perdavė jos sužadėtiniui. Puota įvyko didžioj Lietuvių svetainės salėje, Hollins St. Įžymūs Baltimorės lietuviai matėsi vestuvių puotoje. Sveikiname ponus Mikolaičius. Linkime ilgiausių metų ir gausios Dievo palaimos jų naujam gyvenime!

Baltimorės Lietuviai Neatsilieka

Arkivyskupijos našlaičių vajuje, kurio bendra kvota pusė milijono dolerių, šv. Alfonso parapijai buvo skirta sukelti $4,500. Mūsų kunigai džiaugiasi galėdami pranešti, kad skirta suma buvo surinkta. Vajus pasisekė. Kunigų buvo pastebėta, kad kaip kiekvienam labdaringam darbe ne turtuoliai, ne taip vadinami pasiturintieji, bet paprasti darbininkai, senosios kartos žmonės ir našlės sudėjo pageidaujamą sumą. Aišku, kad Katalikų Bažnyčia yra vargšų, neturtėlių užlaikoma. Tie, kurie turi daugiau šio pasaulio gėrybių, jei suteikia stambesnę auką, tai nori, kad jų pavardės būtų išgarsintos didelėmis raidėmis, kad visi žinotų, jog jie aukoja kokiam tikslui. Kun. dr. Mendelis ir kun. Dubinskas nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie atjautė našlaičių vargą, kurie atsiliepė į arkivyskupo prašymą ir suteikė auką labdarybei.

Nuotrupos

Devintinės praėjo su nepaprasta iškilme. Rytais mišios buvo su išstatymu Švč. Sakramento, o vakarais bažnytinis choras didingai giedojo Dievo Kūno mišparus. Sekmadienį procesija žavėjo visus. Tos Sesutės Kazimierietės, tai pirmos rūšies artistės. Jos viską atlieka tobulai.

* * *

Parapijos mokyklos užbaigimo programa įvyko sekmadienį, birželio 10-tą 7:30 val. vakare.

* * *

Gauta liūdna žinia, kad Pranas Dubinskas, kun. Antano brolis, sužeistas Pacifike. Pereitą šeštadienį telegramą gavo kun. Dubinskas, jo mamytė ir Prano žmona. Kaip sunkios yra Prano žaizdos nepranešta. Laukiama tolimesnių žinių.

* * *

Pas zakristijoną Ivošką vieši jų sūnus Antanas. Per manievrus Antaną ištiko nelaimė—nutraukė pirštą. Reiškiame užuojautą mūsų parapijiečiui.

* * *

Eleanora Pečiulytė baigė Notre Dame mergaičių kolegiją. Sveikiname mūsų graduantę ir jos tėvelius, Vincą ir Oną Pečiulius, kurie pereitą savaitę apvaikščiojo sidabrinį savo vedybinio gyvenimo jubiliejų. Ilgiausių metų!

* * *

Pranė Paulionytė gavo Seton High School diplomą. Sveikinimai ir geriausi linkėjimai mūsų mokyklos alumnietei Pranciškai.

TĖVŲ PRANCIŠKONŲ MISIJOS

Elizabeth, N. J.—Šv. Petro ir Povilo parapijoje, Šv. Onos novena, liepos 17-26 d.—Tėv. Juvenalis Liauba.

Chicago, Ill.—Visų Šventųjų parapijoje, Šv. Onos novena, liepos 17-26 d. Tėv. Agnelius Krasauskas.

Newtown, Pa.—Šv. Kazimiero Seserų vienuolyne, metinės rekolekcijos, rugpiūčio 6-15 d.—Tėv. Juvenalis Liauba.

Waterbury, Conn.—Šv. Juozapo parapijoje, Šv. Pranciškaus novena ir Tretininkų vizitacija, rugsėjo 8-17 d. Tėv. Agnelius Krasauskas.

Plymouth, Pa.—Šv. Kazimiero parapijoje, 40 val. at'aidai, rugsėjo 23-25 d.—Tėv. Juvenalis Liauba.

FRANCISCAN FATHERS, Mount St. Francis, Greene, Me.

BAIGĖ AUKŠTĄJĄ MOKYKLĄ

AMELIA PŪKAITĖ

Philadelphia, Pa.—Amelia Pūkaitė, duktė Prano ir Paulinos Pūkų, birželio 10 d. sekmingai baigė Villa Joseph Marie aukštąją mokyklą. Ši mokykla motiniškai vedama seserų kazimieriečių.

Philadelphijos ir apylinkės lietuviams labai patartina leisti savo dukreles į Juozapo Marijos aukštąją mokyklą, kur atstu nuo miesto trukšmų, tyrame Vilos ore, prie būtino mokslo, dar mokoma dora, lietuvių kalba, savo tėvų pagarba ir lietuviškumas. Tie keturi metai aukštoje mokykloje yra labai svarbūs jaunų lietuvaičių būsimam gyvenimui.

GARBINGAI ŽUVUSIŲ KARIŲ ATMINČIAI

JAU 17-KA LRKSA NARIŲ PAAUKOJO SAVO GYVASTIS UŽ SAVO ŠALIES IR KITŲ TAUTŲ LAISVĘ, BŪTENT:

KAUKLIS, Stasys, 165 kp., Kearny, N. J.
MIČIŪNAS, Vitalis, 109 kp., New Britain, Ct.
STAGNIŪNAS, Antanas, 50 kp., Cleveland, Ohio
RAULIČKIS (Rolland), Tamas R., 262 kp., Hazleton, Pa.
ANTANAITIS, Bernardas C., 77 kp., Swoyerville, Pa.
VIČIUS, Ubertas, 3 kp., Elizabeth, N. J.
KAVALESKY, Anthony J., 83 kp., Scranton, Pa.
MISIŪNAS, Bruno J., 137 kp., Rockford, Ill.
PAŠKAUSKAS, Juozas, 33 kp., Roseland, Ill.
MINKEVIČIUS, Antanas, 50 kp., Cleveland, O.
OBEČIŪNAS, Albert, 158 kp., Pittsburgh, Pa.
TERMINAS, William T., 249 kp., Moundsville, W. Va.
PILVELIS, Pranas, 212 kp., Plains, Pa.
MAČYS, Albinas, 118 kp., Girardville, Pa.
SERŽ. SKURKIS, Benediktas F., 17 kp., Wilkes-Barre, Pa.
STRAVINSKAS, Jonas (jūreivis), 28 kp., Luzerne, Pa.
JURGELIONIS, Julius, 41 kp., Worcester, Mass.

NEW HAEVN, CONN.

BALF Skyrius Ruošia Svarbias Prakalbas

Sekmadienį, birželio 17, 7:00 val. vakare įvyks svarbios prakalbos, kurias ruošia Bendras Šalpos Fondo skyriaus. Kalbės p. J. Valaitis, kuris daug darbuojasi šioje srityje ir paaiškins apie mūsų brolių ir seserų šelpimo eigą, kurie yra ištrėmime. Taigi yra labai svarbu, kad visi šios kolonijos lietuviai bei lietuvės susirinktų pasiklausyti ir pasitarti šiuo svarbiu reikalu.

Šiuo tarpu BALF skyrius renka muilą ir maistą, kuris yra sudėtas į skardines dėžes. Taigi, prašome, kurie gali, pagal savo išgalę paaukoti. Tas maistas bus pasiųstas mūsų tautiečiams, kurie yra ištremti į įvairias šalis ir ten kenčia alkį, skurdą ir ligas. Taigi, pasigailėkim tų savo viengenčių, kurie yra nelaimingi. Viską galima sunešti į parapijos svetainę.

Žinutės

Prieš dvi savaites Pranas Luža ir jo žmona gavo iš karo departamento pranešimą, kad jų sūnus Pranas Luža netikėtai žuvo Vokietijoje (įvykus nelaimei tikrinant šautuvus). Prano seni tėveliai yra labai susigraudinę.

Šioj gilioj liūdesio valandoje reiškiame pp. Lužams ir visai šeimai gilią užuojautą. Tegu gerasis Dievas sustiprina ir suteikia suraminimą. Prano sielai tegu suteikia amžiną atilsį danguje!

* * *

Dėl netikėtos jų dukrelės Eunice mirties visi giminės, draugai ir pažįstami reiškia pp. S. Zarauskams gilią užuojautą (dabar gyvenantiems New Britain, Conn.).

* * *

Kotrinai Valičkienei padaryta rimta operacija (Šv. Rapolo ligoninėje). Ligonė stiprėja. Ponia Valičkienė yra labai veikli, visuome prisideda prie visų parapijos darbų ir labai daug veikia Gyvojo Rožančiaus ir Maldos Apaštalavimo dr-jose. Gražiai išauklėjo sūnelį Stasiuką, kuris yra vienas iš pavyzdingiausių jaunuolių ir altoriaus tarnautojų. Savo maldose prašykim Dievo sugrąžinti jai sveikatą.

* * *

Kadangi birželio 13 d. yra šv. Antano šventė, tai šia proga sveikinam visus Antanus ir Antanas.

* * *

Tėvų Dienos proga malonu pasveikinti visus mūsų kolonijos tėvelius, kurie yra mūsų tarpe ir palinkėti sveikatos ir Dievo palaimos gyvenime.

Mirusiųjų tėvelių sieloms gerasis Dievas te būnie gailestingas.

* * *

Birželio 1 dieną Mykolas ir Joana Dzikai gavo iš Navy Department pranešimą, kad jų sūnus S 1/c Antanas Dzikas dingęs išbombordavus priešo laivą, kuriame Antanas radosi. Tėveliai, brolis, sesutė, močiutė, dėdė ir kiti giminės yra labai susirūpinę Antano likimu ir n[illegible] džiasi, kad gerasis Dievas teiktų savo malonę, kad atsi[illegible] mylimas sūnus.

* * *

Mūsų naujam verslininkui fotografui Jonui Tamuliui, kuris užlaiko savo studiją 555 St[illegible] St., sekasi labai gerai. Kaip girdėti turi labai daug darbo fotografuojant grupes ir pavienius asmenis. Visi patenkinti jo darbu ir patarnavimu.

* * *

Kadangi šią vasarą nebus parapijos naudai pikniko (išvažiavimo), tai klebonas lanko parapijiečius rinkdamas aukas sukėlimui sumos, kuri paprastai už dirbama vasarinio parengimo m[illegible] tu. Klebonas labai džiaugiasi, kad parapijiečiai jo darbu gausiai remia.

KAIP TAPTI AMERIKOS PILIEČIU

Tai yra labai naudinga knygutė, kuri daug padės tiems, kurie ruošiasi gauti Amerikos pilietybės antruosius popierius. Joje yra trumpai suglausti klausimai ir atsakymai anglų ir lietuvių kalbose. Knygutė mažo formato. Gali moterys ją įsidėti į ridikulį (pocketbook). Didelės raidės, spauda aiški. Norintieji gauti knygutę—"Kaip Patapti Amerikos Piliečiu?", įdėkite į konvertą 25c. ir siųskite "GARSUI", P. O. Box 32, Wilkes-Barre,

LITHUANIA AND INTERNATIONAL ORGANIZATION

Historical Background

Lithuania's membership in the European family of organized nations dates from the end of the twelfth century. Since that time Lithuania has kept constant vigilance over her liberty and has continued to struggle for her existence as a free nation against the attacks and incursions of her great neighbors. It is largely due to Lithuania's resistance that Europe was saved from the Tartar invasion and that the *Drang Nach Osten* of the Teutonic Knights was brought to standstill for many centuries. The extinction of the Lithuanian state, together with that of Poland, known as the "greatest crime of the eighteenth century," was perpetrated by Czarist Russia in 1795 as a result of a conspiracy between Russia, Prussia, and Austria. Since that time the Lithuanian nation has risen in arms against the Russian yoke on numerous occasions, namely, in 1812, 1831, 1863-64, and 1904-5, and in 1919-20 she fought against the Bolshevik invaders who sought to enslave her.

The Lithuanian people proclaimed the restoration of an independent Lithuanian state in 1918. This declaration was approved by the Lithuanian Constituent Assembly on May 15, 1920, and in the same year the Soviets abandoned their claims to Lithuanian territory in favor of an independent Lithuania. No Lithuanian government ever contemplated renouncing Lithuania's right to independence in favor of any foreign power. The Lithuanian nation resolutely defended its re-established independence against all attempts by her imperialistic neighbors to enslave her.

In the period between the two World Wars the Lithuanians consolidated their state and fully justified its independent existence. This fact has been recognized and emphasized the world over by impartial observers who witnessed the progress of the Lithuanian state in every respect.

Struggles for national independence expressed both in active and in passive resistance have continued under the Soviets and under the German occupation of Lithuania, during World War II. In June, 1941, as the result of an armed insurrection, the restoration of independent Lithuania was solemnly proclaimed by the Lithuanian Provisional Government. After its leadership had been dispersed by the Germans, the Lithuanian underground movement was taken over by the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania which enjoyed the confidence of all political parties.

Lithuania's losses during both foreign occupations amount to 500,000 persons killed, imprisoned, or deported. The destruction of property and material wealth has been enormous.

Lithuania in The Family of Nations

Lithuania has always stood for the solution of international conflicts by peaceful means. This was evident from her actions in the period between the two World Wars (especially in the protracted dispute with Poland over Vilnius). Lithuania scrupulously stood by her pledges as expressed in international treaties. Some of these treaties were specifically intended to prevent war and to guarantee peace in that part of the world. Among them may be mentioned the Lithuanian - Soviet Non - Agression Treaty of 1926, the Pact of Paris of 1928, the Convention for the Definition of Aggression of 1933, and the Lithuanian-Soviet pact of Mutual Assistance in 1939. Among the treaties which sought especially to foster international collaboration was the Treaty of Good Understanding and Cooperation of September, 1934, known as the Baltic Entente. Lithuania lived up to her solemn pledges. When, on the eve of the Soviet occupation of Lithuania in June, 1940, the Soviet government advanced accusations against Lithuania, her government repeatedly sought to have them investigated according to the provisions of the Lithuanian - Soviet Non - Agression Treaty (which still remains valid), but she failed, through no fault of her own.

Lithuania supported the Hague Court of International Justice, sought its good offices, and accepted its decisions. Lithuania has always been a fervent supporter and a loyal member of the League of Nations. Without exception, every Lithuanian government pledged loyalty and willing cooperation. The Lithuanian attitude was expressed by S. Lozoraitis, Lithuanian Foreign Minister and chief delegate to the League of Nations Assembly, when he said on September 16, 1935:

"Lithuania has always been, is now and will in the future be numbered among the nations most loyally and most entirely devoted to the League and to the fundamental charter upon which it is based.

My country's attachment and loyalty to the League are due, not only to the profoundly peaceful spirit of my people and to its feeling of solidarity with all nations, but also to its enlightened self-interest.

. . . Conscious of my country's responsibility to the whole international community and also of the part it plays in the problems of Eastern Europe, I wish today to make the following solemn declaration from this platform to the whole civilized world:

That the loyal and complete observance of all international engagements is of the essence of the external and internal policy of the Lithuanian Government;

That same government is always ready to engage in a friendly and frank exchange of views with anyone concerned on the fulfillment of its international undertakings;

That my Government is willing that any divergence of views with regard to its international obligations shall, if necessary, be submitted to the procedure provided for by the treaties.

This line of conduct has been followed on numerous occasions, and always with succes. I am profoundly convinced that this attitude on the part of my Government must be regarded as a sufficient basis for loyal collaboration among all those concerned.

. . . I think it desirable to add, in conclusion, that my country has placed her trust and her hope in the solidarity of the nations whose duty it is not only to settle disputes but also to prevent them.

The annals of my country's history are full enough of the injustices she has suffered, but her faith in the noble ideal of humanity has never wavered.

Lithuania remains serene in the consciousness of the integrity of her honor.

(From S. Lozoraitis' speech at the Tenth Plenary Meeting, September 16, 1935, League of Nations Official Journal, 1935, Special Supplement No. 138, page 87.).

On the eve of World War II, on September 21, 1938, this same attitude was expressed in another meeting of the League of Nations Assembly by the Lithuanian chief delegate.

What has been said of the Lithuanian attitude toward the League of Nations applies equally to her support of any just and effective international security organization which may take its place. At this particular time, when the United Nations are meeting in San Francisco, the Lithuanian Legation in Washington reiterates the stand of the Lithuanian government and the Lithuanian people in regard to international cooperation and the peaceful solution of international disputes. Lithuania hopes that this time effective means will be found to prevent future aggression, from whatever quarter or under whatever pretext it may come.

Lithuania firmly believes that her record as a peaceful and progressive nation, her struggles for independent existence, and her present martyrdom will not be underestimated by the United Nations, and that her liberty will not be sacrificed for the sake of so-called strategic interests, of expediency, or of any other consideration, to any foreign power. Relying on the sense of justice and the moral principles of the United Nations, Lithuania is confidently awaiting the termination of her present domination by an unscrupulous neighbor, and the restoration of her independence and her fundamental rights in accordance with the principles of the Atlantic Charter.

As we enter the inner ring of the Japanese defenses more and more exertions and sacrifices will be demanded of all Americans. Our boys are doing the fighting for us. Let us supply them the things they need in order to bring the Japanese enemy of human freedom to his knees as soon as possible. BUY WAR BONDS! SAVE YOUR MONEY! HELP PREVENT INFLATION!

Foreign Language Press Div.
Office of War Information

Lithuania's Grief

Beloved "Niemen," Lithuania's pride,
Like the land o'er which you daily must glide,
You are silent and sad and surely you weep
For your Mother Earth, whose sorrows are deep!

Oh loved Lithuania, Fatherland ours
Once known and respected as greatest of powers,
Invaded by savages now and abused,
Crucified, tortured, battered and bruised.

Your glories unnumbered, your fame was world wide,
Your robes were unstained, you had noting to hide;
Until came the storm, that destroyed your all,
An avalanche broke and that made you fall.

The fire and sword that passed over thy head,
Had mangled and slain till rivers ran red;
Crushing all that lived and leaving instead
At thy feet thine own children-bleeding and dead.

But that storm had ceased, the bleeding arose!
Thy wounds healed—and then, as each nation knows
The spring came again, and summer and all,
And thou Lithuania, emerged from the fall.

The dawn came in view, you recovered from grief,
Like a maiden to wed, you were pleating a wreath;
Thine white robes completed, thine long tresses hung,
All calmly awaited—till the great bell was rung.

The war god, the monster, spat fire and smoke,
And destructive missiles came each time he spoke;
Ah, 'twas but the beginning of fire and sword,
The visiting storms and the enemies borde.

Then for days, weeks and months, the terrific storm raged
Like a monster when freed after long being caged;
He pranced back and forth according to will,
Till nearly exhausted, and a moment lay still.

Huge holes ploughed in the soil, the homes are destroyed,
The harvests left rotting, all efforts are void;
The tombstones are shattered and crosses are bent,
All, all demolished, as though lightning rent.

The rivers flow tears and willows there sway,
For the life that once was, but now brushed away
Only hawks and the crows weirdly fill the air,
With their follow shrieks as they fly here and there.

Oh Mother Earth dear, now bitten by frost,
What price hast thou paid for thine power lost;
What hast thou done—to deserve such a fate,
Why didst thou incur the All Mighty God's Hate?

But again Mother Earth—where is thy pride,
That thou on thine bosem allow foes to ride?
Where are thy rulers—thy heroes of old?
Thy strongholds—thy arms, and Knights once so bold.

Thy hopes they are blasted and head bowed in grief,
Thy heart pressed by sorrow, and lost is thy wreath
The war god is resting and soon, who knows?
He may stir again and strike thee new blows.

And ere many weeks pass the shower of shell
May turn thee dear fatherland into a hell;
So weep Nieman weep and sway willows sway,
For much sorrow yet is to come your way.

William B. Neuwells

Užsirašykite Amerikos
LIETUVIŲ NAUJIENAS
Mėnesinis žurnalas, 28 puslapių, paveiksluotas ir daug skelbimų. Kaina $1.00 metams. Adresas:
LIETUVIŲ NAUJIENOS
132 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

LITHS IN THE SERVICE

Sgt. Victor Krasnickas, 24, AAF, son of Mrs. Anna Krasnickas, of 121 G. Dutch Point Colony, Hartford, Conn., has been awarded the Distinguished Unit Citation Ribbon as a result of a Presidential Citation to the Ninth Air Force's 67th Reconnaissance Group. The group was commended "for extraordinary performance in action against the enemy in executing the most extensive low-altitude obligue photographic assignment ever undertaken over enemy territory.

"Successful accomplishment of this mission," the citation reads in part, "required long flight over heavily defended coastal areas, with the pilots foregoing evasive action and flying straigt, level undeviating courses in spite of constant enemy fire . . . The brilliant achievement of the 67th Group in providing these indispensible photographs was a significant factor in the successful invasion of the continent."

Sgt. Krasnickas, husband of the former Elizabeth M. Beckman, and father of a son, Victor Ellsworth Krasnickas, whom he has not yet seen, entered the service on January 28th, 1943, and went overseas in December of last year. He now is stationed in France, at the present writing.

Tech. 5th Class Joseph S. Marcinkus, 23, son of Mr. and Mrs. Peter P. Marcinkus, of 51 Harlem St., Worcester, Mass., is a memebr of the Headquarters Company of the 325th Engineer Combat Battalion which was awarded the Meritorious Service Unit Plague for "superior performance of duty during its service in France and Germany." Before entering the service on December 9, 1942, Corp. Marcinkus attended High School of Commerce, and was employed at the Chicago Beef Company. He went overseas in October, 1944. His brother, Staff Sgt. John P. Marcinkus, is with an Air Force ground crew in England.

Lt. William W. Kuchinskas, 21, son of Mr. and Mrs. William A. Kuchinskas of 35 Houghton St., Worcester, Mass., who has been missing since December 23 over Germany, has been listed as a "prisoner of war" by the Army. His parents have not heard whether he has been liberated in the course of recent liberations, and have not heard from him since he was first listed as a casualty.

Pilot of a B-21 Bomber, he has been in the Army since January, 1943, and overseas since August, 1944. He is a graduate of the High School of Commerce, for whom he played football. He was employed by the American Steel and Wire Company.

Pvt. John K. Sutkus, husband of Mrs. Jean (Rudolph) Sutkus, of 122 Drexel St., Worcester, Mass., was slightly wounded on April 5th, and is in a hospital located in France. His parents Mr. and Mrs. John Sutkus, of Lawrence, Mass. Pvt. Sutkus is a graduate of Classical High School, and worked for the Johnson Steel and Wire Co., before entering the service. He has been in the U. S. Army for two and one-half years, and went overseas last September.

Pvt. Albert L. Poskus, son of Mrs. Anna Poskus of 426 Park St., New Britain, Conn., and Staff Sgt. Peter A. Slomski, son of Mrs. Beatrice Slomski, of 99 Gold St., New Britain, have been Cited by the 86th Mountain Regiment and awarded the Combat Infantry Badge for participation in combat against the enemy on the Fifth Army front in Italy.

Pvt. Cubellis has been overseas since January, 1944, and fought in Belgium and Luxemburg. He was awarded Three Bronze Stars "for gallantry in action." He was employed at Walter Kidde and Company, Inc., before his induction on October 7, 1942.

Pfc. Benjamin A. Shimkus, 29, son of Mr. and Mrs. Francis Shimkus, of 208 North Grant Avenue, Scranton, Pa., was seriously wounded in Germany on April 20th, according to a War Department notice, and telegram to his parents.

Lt. Bruno Oskinis, of New Britain, Conn., commanding officer of the Civil Air Patrol Cadets in New Britain, has resigned, and at a meeting on May 22nd, Cadet Ernest San Lorenzo, in behalf of his associates, presented an identification bracelet to him. Mrs. Robert C. Vance will be acting commander of the Unit.

Sgt. Chester Palutis, son of Mrs. Mary Palutis, of Detroit, Mich., formerly of West Locust St., Scranton, Pa., was wounded in Germany early in April, according to word received by his mother, from the War Department.

Pfc. Charles E. Supsinskas of 333 Stanley St., New Britain, Conn., has returned after 38-months with a Anti-Aircraft Unit in the Asiatic-Pacific Theater, and is now at Lake Placid (at present writing), N. Y., Redistribution Station. He participated in the Dutch East Indies, New Guinea and Papuan campaigns.

J. R. D.

AMERICAN SYMPHATIES TO "LIBERATED" LITHUANIA

We quote from speeches made by members of Congress on the occasion of the conference of the Lithuanian-American Mission in Washington, D. C., on March 23-24, 1945:

Hon. Martin Gorski:

. . . No people have a better right to self-government and independence than the people of the Republic of Lithuania. When war broke out they were an independent nation, at peace with the world and on friendly relations with their neighbors. They were not aggressors and did not do anything to bring about this terrible conflict.

The Republic of Lithuania was reestablished on February 16, 1918, as a modern nation under constitutional government... They were a peace-loving nation, happy and contented. They are now one of the conquered nations, suffering the terrible hardships of this war . . .

It is the fervent hope and prayer of many millions . . . that when this war is ended, those who will represent the nations at the peace conference will restore the small nations to their freedom and independence . . .

Lithuania and the other small nations will then take their rightful place among the family of nations and contribute their share towards peace, happiness and the prosperity of the world...

(Congressional Record, March 23, 1945.)

Hon. Thomas D'Alesandro, Jr.:

Lithuanians, ethnically, are neither Slav nor Teuton. Therefore any allotment of her territory to, or subjugation by, any of her neighbors would prove to be a disturbing influence upon the future peace of Europe.

Just as Americans of Lithuanian extraction contributed to the progress of the United States, so also, it is an established fact, did the Republic of Lithuania contribute to the cultural progress of Europe, a right which she has been deprived of by her aggressive neighbors. During her period of independence she justified the trust placed in her and proved to the civilized world her capacity to properly govern herself, true to the established principles of democracy.

It is my sincere hope that the delegates to the San Francisco Conference will adhere to the principles of the Atlantic Charter, so that Lithuania and other small nations will retain their rightful place in the sun . . .

(Congressional Record, March 24, 1945.)

Hon. Edward A. Kelly:

Americans of Lithuanian descent are mighty proud to be citizens of the United States.

And as Americans they are doing their share in fighting this war . . .

They are determined . . . to reestablish freedom and independence in those countries whose innocent peoples have been trampled upon.

We are hopeful that Lithuania will remain as an independent nation when peace comes to this world . . .

Out of the depths there comes a cry from this nation . . .

It is not a demand for privilege, for territory . . . it is a cry for life, and if we really believe in our own professions . . . in the definition of self-determination . . . (of) President Wilson . . . we Americans must listen to this cry from . . . the hearts of the Lithuanians.

We cannot close our ears to it.

(Congressional Record, March 26, 1945.)

SUTAUPYTA 52,000,000 KELIONĖS MYLIŲ

Washingtonas. — Karo Meto Komitetas Suvažiavimų Reikalams praneša, kad po paskelbimo suvažiavimų suvaržymų, per tris mėnesius sutaupyti virš 52 milijonai kelionės mylių. Laike vasario, kovo ir balandžio mėnesių komitetas gavo 1,088 aplikacijas šaukti suvažiavimams bei grupiniams susirinkimams. Iš to skaičiaus, pritarimą gavo 69, atmesta buvo 684 ir 335 leidimai išduoti susirinkimams, kurių suvaržymai nelietė. *OWI*

LEGAL NOTICE

Notice is hereby given to all persons concerned that the Accountants in the following estates have settled their accounts in the Office of the Register of Wills of Luzerne County and that the same will be presented to the Orphans' Court of said County for confirmation nisi on Monday, June 18, 1945 at 10:00 o'clock a. m.

Estates of James B. Whitlock, Emma McKaig and Russell Whitlock, Exrs; David Fowler, Elizabeth Fowler and Miners National Bank, Wilkes-Barre, Exrs; Thomas A. Lawall, Hoyt E. Heller and Miriam L. Heller, Admrs; Mary A. Kanopski, Hazleton National Bank, Hazleton, Exr; John Sinibaldi, Angelo Volpicelli, Admr; Jessie L. Morgan, Walter L. Morgan, Exr; Jemima M. Law, Miners Savings Bank, Pittston, Trustee; Minnie L. Hoskins, First National Bank, Avoca, Exr; J. Joseph Mullin, T. J. McLaughlin, Admr; Joseph D. Fluri, Jennie D. Fluri, Admx; J. K. Griffith, Winifred Griffith, Extx; Dora Ellsworth, George S. Wilcox and Coray B. Ransom, Exrs; Annie McCool, Anna M. Mahoney and Camilla G. Burke, Exrs; Elizabeth Motchnick, Charles Pernot, Exr; Nicola Dilello, Dr. W. J. Kozik, Admr; Millard F. DeMun, Miners National Bank, Wilkes-Barre, Exr; Stanley Iracki, Joseph Iracki, Admr; Jane McFadden, J. Campbell Collins, Admr; Joseph Papatola (2 Accounts), Second National Bank, Wilkes-Barre, Exr. and Trustee.

JOHN SHIVELL,
Register of Wills and Clerk of the Orphans' Court